

กสิณ มหาตไทย

ที่ระลึกในงานถวายผ้าพระกสิณพระราชทานของกระทรวงมหาดไทย ประจำปี ๒๕๖๑
ณ วัดตุม ตำบลวัดตุม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้ปฏิบัติราชการ นอกจากจะต้องรู้งานในหน้าที่อย่างทั่วถึงแล้ว
ยังจำเป็นต้องรู้ดีรู้ชั่ว ประโยชน์และไม่ใช่ประโยชน์ อย่างกระจ่างชัดด้วย
งานราชการซึ่งเป็นงานของแผ่นดิน จึงจะดำเนินไปอย่างถูกต้อง
ตรงตามเป้าหมาย และสำเร็จประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือยังความดี
ความเจริญให้เกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนได้แท้จริงและยั่งยืน.

พระราชาวาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน

เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช ๒๕๖๑

คำนำ

กระทรวงมหาดไทยได้รับพระมหากรุณาธิคุณ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานผ้าพระกฐินไปทอดถวายยังพระอารามหลวงเป็นประจำทุกปี สำหรับในปีพุทธศักราช ๒๕๖๑ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานผ้าพระกฐินให้กระทรวงมหาดไทย ตามที่ขอพระราชทานเพื่อนำไปถวายพระสงฆ์จำพรรษากาลถ้วนไตรมาส ณ วัดตุม ตำบลวัดตุม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๑

สำหรับการถวายผ้ากฐินพระราชทานในครั้งนี กระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำหนังสือเพื่อเป็นที่ระลึก โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ เป็นการนำเสนอข้อมูลความเป็นมาของกฐินพระราชทานของกระทรวงมหาดไทย และประวัติวัดตุม ส่วนที่ ๒ เป็นการนำเสนอพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร เจริญพระพุทธมนต์ถวายสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช พระสยามเทวาธิราช และถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และประวัติพระพุทธรูปปฏิมาซึ่งเป็นพระพุทธรูปสำคัญที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณา

โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้อัญเชิญมาประดิษฐานเป็นพระพุทธรูปปฏิมาประธาน ณ มณฑลพิธี ตลอดจนพระสัมโมทนียกถาของเจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประธานพิธีสงฆ์ มาเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไป ได้รับทราบ และน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติถวายเป็นสักการบูชา ลงบันทึกไว้ในหนังสือที่ระลึกในงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทานของกระทรวงมหาดไทย ประจำปี ๒๕๖๑ เพื่อมอบให้ผู้มีจิตศรัทธาที่มาร่วมพิธีและร่วมบริจาคปัจจัย

ขอขอบคุณผู้มีกุศลจิตทุกฝ่ายที่ได้มีศรัทธาร่วมในพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานของกระทรวงมหาดไทย และมีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือที่ระลึกในงานถวายผ้าพระกฐินฯ ประจำปี ๒๕๖๑ มา ณ โอกาสนี้ และขออานิสงส์แห่งการบำเพ็ญกุศลในการถวายผ้าพระกฐินพระราชทานในครั้งนี้ อีกทั้งอานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย พระบารมีแห่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ จงเป็นพลบัจจัย ดลบันดาลให้ท่านและครอบครัว ประสบความสุข เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ และประสบความสำเร็จในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการ

พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สารบัญ

❖ ความเป็นมาของกฐินพระราชทานกระทรวงมหาดไทย	๗
● ธงกฐิน ความหมาย	๑๑
● ความพิเศษของการทำบุญทอดกฐิน	๑๔
● อานิสงส์แห่งการทอดกฐิน	๑๕
● อานิสงส์ในภพนี้	๑๖
● อานิสงส์ในภพหน้า	๑๗
❖ วัดตุม (พระอารามหลวง)	๒๓
● ประวัติวัดตุม (พระอารามหลวง)	๒๔
● ปุชนิยวัตถุและสิ่งสำคัญในวัดตุม	๓๑
● หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์	๓๑
● พระธาตุเจดีย์	๔๐
● พระเจดีย์ ๒ องค์	๔๐
● สระน้ำศักดิ์สิทธิ์	๔๑
❖ รายนามเจ้าอาวาสวัดตุม (พระอารามหลวง)	๔๓
❖ ประวัติพระราชสิทธิโสภณ (สมชัย ชูราวโ)	๔๕
❖ พิธีบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย	๔๙
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช	
บรมนาถบพิตร เจริญพระพุทธรมณตถวาย	
สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช พระสยามเทวาธิราช	
และถวายพระรัชยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	
พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	
● เมื่อวันที่อังคารที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐	๕๒

สารบัญ

หน้า

● เมื่อวันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐	๕๓
● เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐	๕๕
● เมื่อวันอังคารที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐	๕๗
● เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๐	๖๐
● เมื่อวันอังคารที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐	๖๔
● เมื่อวันศุกร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๑	๖๗
● เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑	๗๐
● เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๑	๗๓
● เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑	๗๖
● เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑	๗๗
● เมื่อวันอังคารที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๑	๗๙
● เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑	๘๒
❖ พระพุทธรูปสำคัญ พระประธานในพิธีบำเพ็ญพระราชกุศล เจริญพระพุทธมนต์ถวายฯ และถวายพระพรชัยมงคลฯ	๘๓
● พระพุทธรูปสี่หัว	๘๓
● พระพุทธรูปนันทราช	๘๕
● พระพุทธมณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกตน้อย)	๘๘
● พระคันธารราษฎร์ (พระปางขอฝน)	๙๐
● พระชัยนวัฐฐ์	๙๓
● พระพุทธรูปกำเนิดกาสาวพัตร	๙๕
● พระชัย (หลังช้าง)	๙๖
● พระนากสวาดิเรือนแก้ว	๙๘

๖

ทลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์

ความเป็นมาของกฐินพระราชทาน กระทรวงมหาดไทย

ประเพณีการทอดกฐินของไทย เป็นประเพณีทำบุญอย่างหนึ่งที่ทำในระยะเวลาที่กำหนดให้ปีหนึ่งๆ เรียกว่า "กฐินกาล" ระหว่างวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ จะทำก่อนหรือหลังจากนั้นไม่ได้ ประเพณีการทอดกฐินมีหลักฐานปรากฏว่า มีมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ดังปรากฏในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงหลักที่ ๑ และได้ถือเป็นประเพณีสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีกฐินที่พระมหากษัตริย์ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลไปจนถึงกฐินของราษฎร

กฐิน มี ๒ ประเภท คือ กฐินหลวง และกฐินราษฎร์

กฐินหลวง หมายถึง กฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทอดถวาย หรือพระราชทานให้พระบรมวงศานุวงศ์และองคมนตรีเป็นผู้แทนพระองค์ ไปทอดถวายตามพระอารามหลวงที่กำหนดไว้ ๑๖ วัด ดังนี้

พระพุทธชินราช พระประธานในพระอุโบสถ
วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ราชวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

๑. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	ราชวรมหาวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๒. วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์	ราชวรมหาวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๓. วัดสุทัศน์เทพวราราม	ราชวรมหาวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๔. วัดอรุณราชวราราม	ราชวรมหาวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๕. วัดบวรนิเวศวิหาร	ราชวรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๖. วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	ราชวรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๗. วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	ราชวรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๘. วัดเทพศิรินทราวาส	ราชวรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๙. วัดราชาธิวาส	ราชวรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๑๐. วัดมกุฏกษัตริยาราม	ราชวรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๑๑. วัดราชโอรสาราม	ราชวรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๑๒. วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม	ราชวรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
๑๓. วัดพระปฐมเจดีย์	ราชวรมหาวิหาร	จังหวัดนครปฐม
๑๔. วัดสุพรรณดาราราม	ราชวรวิหาร	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระพุทธรูปมณฑลรัตนโมฬี พระประธานในพระอุโบสถทรงโกธิก
วัดนิเวศธรรมประวัติ ราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑๕. วัดนิเวศธรรมประวัติ	ราชวรวิหาร	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๖. วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ	วรมหาวิหาร	จังหวัดพิษณุโลก

ส่วนพระอารามหลวงที่นอกเหนือจาก ๑๖ วัด เป็นหน้าที่ของกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม กล่าวคือ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน ขอพระราชทานผ่าน กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม เพื่อจัดบวรารกฐินให้เป็นของพระราชทาน และผู้ได้รับพระราชทานจัดเพิ่มเติมหรือจัดปัจจัยสมทบ ซึ่งเรียกว่า **"กฐินพระราชทาน"** แต่ถ้าเสด็จพระราชดำเนินไปถวายวัดใดๆ ตามแต่พระราชอัธยาศัยจะเป็นพระอารามหลวงหรือวัดราษฎร์ ก็ตามเรียกว่า **"กฐินต้น"** ซึ่งโดยมากมักจะเสด็จไปถวายผ้ากฐินวัดราษฎร์ที่ขาดการบูรณะ

กฐินราษฎร์ หมายถึง กฐินที่ราษฎรจัดทำขึ้น แบ่งออกเป็น **มหากฐิน** และ **จุลกฐิน**

มหากฐิน คือ การนำผ้าสำเร็จรูปไปถวายพระดั่งที่นิยมทำกันอยู่ทุกวันนี้ และมีกนิยามเรียกกันว่า **"กฐิน"** ถ้าร่วมกันออกทุนทรัพย์และร่วมกันจัดทอด เรียกว่า **"กฐินสามัคคี"**

การทอดกฐินนี้ ก่อนจะไปทอดกฐินวัดใด จำเป็นต้องไปแสดงความจำนงให้ทางวัดทราบอย่างเป็นทางการล่วงหน้าก่อน เรียกว่า **"การจองกฐิน"** ซึ่งจองได้แต่เฉพาะวัดราษฎร์เท่านั้น สำหรับวัดหลวงจะต้องขอพระราชทานผ่านกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ดังได้กล่าวแล้ว เมื่อจองแล้วควรเขียน หนังสือปิดประกาศไว้เพื่อให้รู้ทั่วกันว่าวัดนี้จองแล้ว ถือกันว่าใครจองก่อนก็ได้ทอดก่อน เมื่อถึงวันกำหนดจะต้องนำผ้าซึ่งจะทำไตรจีวร ผืนใดผืนหนึ่ง อาจเป็นผ้าขาวยังไม่ได้เย็บ เย็บแล้วแต่ยังไม่ได้ย้อม หรือย้อมแล้วก็ได้ เรียกว่า **"องค์กฐิน"** และ **"บริวารกฐิน"** ได้แก่ พวกกตุปัจจัยไทยธรรมต่างๆ ซึ่งไม่ได้กำหนดรายตัวว่าจะต้องมีมากน้อยแค่ไหน

นอกจากนี้มักจะมีผ้าห่มพระประธานในโบสถ์ด้วยอย่างน้อยผืนหนึ่ง เทียนสำหรับจุดในการสวดพระปาติโมกข์ ๒๔ เล่ม นำไปยังวัดที่จะทอด จะมีการสมโภชของคักรฐินก่อนก็ได้ และเมื่อทอดกฐินเสร็จแล้วจะฉลองต่ออีกก็ได้ ขึ้นอยู่กับกำลังทรัพย์ของเจ้าภาพ ในขณะที่นำไปทอดอาจมีการแห่กฐิน จะแห่ไปทางน้ำหรือทางบกขึ้นอยู่กับการคมนาคมทางไหนจะสะดวกกว่ากัน หรือจะไปอย่างเจียบๆ ก็ได้

ส่วนอานิสงส์สำหรับผู้ทอดนั้น เชื่อกันว่าได้กุศลแรงเพราะปีหนึ่งๆ จะมีเพียงครั้งเดียวที่มีฤดูกาลทอด เป็นผลให้ผู้ทอดจิตใจแจ่มใส และปิติยินดี ในบุญกุศลที่ตนเองได้ทำไว้ นอกจากนี้ยังสามารถขจัดความโลภ โกรธ หลง

ธกฐิน เป็นเครื่องหมายแสดงให้รู้ว่า วัดนี้ได้รับผ้ากฐินแล้ว ธกฐินมีอยู่ ๔ อย่าง ซึ่งเป็นปริศนาธรรม มีความหมายว่า

๑. ธงรูปพระเช้ หมายถึง ความโลภ (ปากใหญ่ กินไม่อิ่ม) ใช้ประดับในการแห่ (มีตำนานว่า เศรษฐีเกิดเป็นจระเข้ว่ายน้ำตามขบวนกฐิน จนขาดใจตาย)

๒. ธงรูปนางมัจฉา หมายถึง ความหลง (เสน่ห์แห่งความงาม ที่ชวนหลงใหล) ใช้ประดับงานพิธีถวายผ้ากฐิน (เป็นตัวแทนหญิงสาว ตามความเชื่อว่า อานิสงส์จากการถวายผ้าแก่ภิกษุสงฆ์จะมีรูปงาม)

๓. ธงรูปตะขาบ หมายถึง ความโกรธ (พิษที่แผ่ร่อนเหมือนความโกรธที่แผดเผาจิต) ใช้ประดับเพื่อแจ้งว่า วัดนี้มีคนมาจองกฐินแล้ว

๔. ธงรูปเต่า หมายถึง สติ (การระวังรักษาอายุตนะทั้ง ๖ ตุจเต่าที่ทอด้วยวะซอนในกระดอง) ใช้ประดับเพื่อแจ้งว่า วัดนี้ทอดกฐินเรียบร้อยแล้ว จะปลดลงในวันเพ็ญเดือน ๑๒

โดยทางอ้อมได้อีกด้วย กล่าวคือ กำจัดความโลภในวัตถุทานที่ได้บริจาค
แล้วนั้น กำจัดความโกรธเพราะได้ฟังอนุโมทนาบุญนั้น กำจัดความหลงเข้าใจผิด
เพราะทำผิดด้วยมือของตนเองในบุญนั้นได้

เมื่อทอดกฐินเสร็จแล้วมักจะปักธงรูปจระเข้ไว้ที่วัดด้วย จะเป็นศาลา
ที่วัด หน้าโบสถ์ หรือที่ใดๆ ที่เห็นง่าย เพื่อแสดงให้เห็นว่าวัดนั้นทอดกฐินแล้ว
เพราะวัดหนึ่งๆ สามารถรับกฐินได้เพียงปีละครั้งเดียว

จุลกฐิน เป็นกฐินอย่างหนึ่งที่ราษฎรจัดทำขึ้นเป็นพิเศษต่างกับกฐิน
ธรรมดาทั่วไป กล่าวคือเริ่มตั้งแต่เก็บฝ้ายมาปั่นทอเป็น ผืน กะตัด เย็บย้อม
ให้เสร็จในวันเดียว จุลกฐิน จึงหมายถึงผ้าที่สำเร็จมาจากสิ่งเล็กๆ น้อยๆ
แต่ในบางท้องถิ่นเรียกว่า **"กฐินแล่น"** ซึ่งแปลว่า รีบด่วน จึงเข้าความหมาย
เพราะจุลกฐินเป็นกฐินที่ต้องเร่งทำให้เสร็จในวันนั้น มักจะทำในระยะเวลา
จวนหมดเขตการทอดกฐิน เช่น ไนวันขึ้น ๑๔-๑๕ เดือน ๑๒ เป็นต้น

ความเป็นมาของจุลกฐินเริ่มจากในสมัยพุทธกาล ครั้งที่ต้องค์พระสัมมา
สัมพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร ทรงเห็นด้วยพระพุทธานุญาตว่า
พระอนุรุทธมีจีวรอันเก่าขาด ใช้งานเกือบไม่ได้ และก็เป็นเวลาจวนจะสิ้นสุด
กฐินกาลแล้ว จึงรีบสั่งให้ประชุมสงฆ์ พระสงฆ์ต่างก็ออกช่วยหาผ้าบังสุกุลจีวร
ตามที่ต่างๆ แต่ได้ผ้ายังไม่เพียงพอจะเย็บจีวรได้ ความทราบถึงนางเทพธิดา
ซึ่งเคยเป็นปราณทุติยา (ภรรยาเก่า) ของพระเถระในชาติก่อน จึงได้เนรมิต

ผ้าทิพย์หมกไว้ในกองขยะ เมื่อพระอนุรุทธผ่านมาพบเข้าจึงชักผ้าบังสุกุล แล้วนำไปสมทบในการทำจีวร ครั้นนั้นพระพุทธองค์เสด็จเป็นประธานและสนเข็ม พระสงฆ์สาวกพร้อมทั้งคฤหัสถ์ชาย-หญิง ได้ช่วยกันโดยพร้อมเพรียง นับว่าเป็นการกระทำที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในครั้งนั้น พระพุทธองค์ทรงกำหนดให้ทำผ้าแล้วเสร็จในวันนั้นก่อนอรุณขึ้น เป็นการรวมแรงร่วมใจกันของหมู่ภิกษุสงฆ์ ถ้าซักซำจะทำให้ผู้ครองผ้าจลินไม่ได้ชื่อว่าเป็นผู้สามารถในการกรานกฐิน นอกจากนี้ เพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ เพราะพระพุทธองค์เสด็จเป็นประธานในที่นั่งด้วย จะเห็นได้ว่าในตอนแรกความยากลำบากนั้นตกอยู่กับพระสงฆ์ แต่ปัจจุบันความยากลำบากนี้ตกอยู่กับผู้ทอด เพราะต้องจัดการทุกสิ่งทุกอย่าง พระภิกษุสงฆ์เป็นเพียงผู้รับผ้ากฐินและนำไปกรานกฐินเท่านั้น ฉะนั้น จุลกฐินนี้คงมีเค้ามาจากการที่วัดบางวัดไม่ได้รับกฐินหลวงเหลืออยู่ และจวนหมดเขตทอดกฐินแล้ว ชาวบ้านจึงช่วยกันชวนชายจัดทำเมื่อ ระยะเวลากระชั้นชิด อีกประการหนึ่งสมัยก่อนผ้าสำเร็จรูปยังไม่มีขาย ประกอบกับลักษณะความเป็นอยู่แบบเลี้ยงตนเองและครอบครัวมีกิจการงาน อย่างใดก็ร่วมมือกัน เมื่อต้องการผ้ากฐินอย่างรีบด่วนเช่นนี้ จึงต้องหาทางและรวมแรงร่วมใจกันให้เป็นผลสำเร็จ

วิธีทำจุลกฐิน เริ่มตั้งแต่เก็บฝ้ายจากต้นหรือนำเมล็ดปุ๋ยฝ้ายไปผูกไว้ แล้วทำที่ไปเก็บมาจากต้นฝ้าย บางตำราก็ว่า เริ่มตั้งแต่ขุดดิน ถางแปลงปลูกฝ้าย แล้วนำต้นฝ้ายปลูกลง เอาเมล็ดฝ้ายมาผูกติดกับต้นฝ้ายซึ่งเป็นเรื่องสมมติอีก เมื่อเก็บเมล็ดฝ้ายมาแล้ว (มักใช้สาวพรหมจารีเป็นผู้เก็บ)

นำมากรอเป็นด้าย ทอเป็นผืนผ้า กะตัดเย็บย้อม ตากให้แห้ง โดยแบ่งหน้าที่กันทำ แล้วนำไปทอให้พระสงฆ์ได้กรานกฐินทันในวันนั้น การทอดกฐินชนิดนี้ถือว่า ได้อานิสงส์มากกว่าทอดกฐินธรรมดาหลายเท่า เพราะเหตุว่าทำในช่วงเวลาจำกัด คือ ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นถึงรุ่งอรุณของวันใหม่ และต้องใช้กำลังคน หุนทรัพย์มาก ถ้าทำไม่ทันเป็นอันเสียพิธี ฉะนั้น เมื่อทำเสร็จทันเวลา จึงส่งผลต่อจิตใจของผู้ทำบุญเป็นอย่างมาก

ยังมีกฐินอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า **"กฐินโจร"** เป็นกฐินที่ราษฎรจัดทำขึ้นในวันจวนจะหมดเขตกฐินกาล คือ ไนราววันขึ้น ๑๔-๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ด้วยการสืบทอดที่ยังไม่ได้รับการทอดกฐินและจัดหาผ้ากฐินไปทอด เรียกว่า **"กฐินตก"** **"กฐินตกค้าง"** หรือ **"กฐินจร"** ก็มี เพราะเป็นวัดที่ตกค้าง ไม่มีผู้ใดมาจองกฐินไว้ ซึ่งตามธรรมดาการทอดกฐินต้องบอกกล่าวล่วงหน้าให้พระภิกษุสงฆ์วัดนั้นทราบล่วงหน้า จะได้เตรียมการต้อนรับและเพื่อมิให้มีการทอดกฐินซ้ำ แต่กฐินโจรนี้ไม่มีการบอกล่วงหน้า จู่ๆ ก็ไปทอดเฉยๆ เป็นการจู่โจมไม่ให้พระสงฆ์รู้ส่วนวิธีการทอดนั้นเหมือนกับการทอดกฐินทั่วไป กล่าวคือ เจ้าภาพกล่าวคำถวายผ้ากฐิน ถวายบริวารกฐิน ฟังพระอนุโมทนา เป็นเสร็จพิธี

ความพิเศษของการทำบุญทอดกฐิน

การทำบุญทอดกฐินพิเศษกว่าการทำบุญอื่น เนื่องจากในปีหนึ่งแต่ละวัดสามารถรับกฐินได้เพียงครั้งเดียว นอกจากนั้นแล้วการทำบุญทอดกฐินหรือกฐินทานก็มีความพิเศษแตกต่างจากทานอย่างอื่น ได้แก่

๑. **จำกัดประเภททาน** คือ ต้องถวายเป็นสังฆทานเท่านั้น จะถวายเฉพาะเจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่งเหมือนทานอย่างอื่นไม่ได้

๒. **จำกัดเวลา** คือ ต้องถวายภายในระยะเวลา ๑ เดือน นับแต่วันออกพรรษาเป็นต้นไป

๓. **จำกัดงาน** คือ พระภิกษุที่กรานกฐินต้องตัด เย็บ ย้อม และครองให้เสร็จภายในวันที่กรานกฐิน

๔. **จำกัดไทยธรรม** คือ ผ้าที่ถวายต้องถูกต้องตามลักษณะที่สงฆ์กำหนดไว้

๕. **จำกัดผู้รับ** คือ พระภิกษุผู้รับกฐิน ต้องเป็นผู้ที่จำพรรษาในวัดนั้น โดยไม่ขาดพรรษา และมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ รูป

๖. **จำกัดคราว** คือ วัดๆ หนึ่งรับกฐินได้เพียงปีละ ๑ ครั้งเท่านั้น

๗. **เป็นพระบรมพุทธานุญาต** ทานอย่างอื่นทายกทูลขอให้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอนุญาต เช่น มหาอุบาสิกาวิสาขาทูลขออนุญาตถวายผ้าอาบน้ำฝน แต่ผ้ากฐินนี้พระองค์ทรงอนุญาตเอง นับเป็นพระพุทธรประสงค์โดยตรง

อานิสงส์แห่งการทอดกฐิน

การทอดกฐินมีอานิสงส์มากมายหลายอย่าง หลายประการทั้งภพนี้ และภพหน้า

อานิสงส์ในภพนี้ ได้แก่

๑. ได้ช่วยกันจรรโลงพระพุทธศาสนาไว้ ให้ดำรงเสถียรภาพอยู่ตลอดกาลนาน

๒. ได้เพิ่มกำลังกายกำลังใจให้แก่พระสงฆ์ผู้เป็นศาสนทายาทสืบอายุ พระพุทธศาสนาต่อไป

๓. ได้ถวายอุปการะ อุปถัมภ์บำรุงแก่พระภิกษุสามเณรเป็นมหาบุคคลอันสำคัญยิ่ง

๔. ได้สร้างต้นเหตุของความสุขไว้
๕. ได้สร้างรากเหง้าแห่งสมบัติทั้งหลายไว้
๖. ได้สร้างเสบียงสำหรับการเดินทางอันกันดาลในวัฏฏสงสารไว้
๗. ได้สร้างเกาะสร้างที่พึ่งที่อาศัยอันเกษมแก่ตัวเอง
๘. ได้สร้างเครื่องยึดเหนี่ยวแห่งใจไว้
๙. ได้สร้างเครื่องช่วยให้พ้นจากความทุกข์นานาประการ
๑๐. ได้สร้างกำลังใจอันยิ่งใหญ่ไว้เพื่อเตรียมตัวก่อนตาย
๑๑. ได้กำจัดมลทินคือ มัจฉริยะออกไปจากชั้นธันดาน
๑๒. ได้บำเพ็ญสิริมงคลให้แก่ตน
๑๓. ได้สร้างสมบัติทิพย์ไว้ให้แก่ตน
๑๔. เป็นที่รักใคร่ชอบใจของคนทั้งหลาย
๑๕. มีจิตใจผ่องใสเบิกบาน

๑๖. ได้บริจาคทานทั้งสองอย่างควบคู่กันไปคือ อามิสทานและ
ธรรมทาน

๑๗. ให้ได้อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ เป็นทาน

๑๘. ได้ฝังทรัพย์ไว้ในพระพุทธรูปศาสนา คือทำทรัพย์ภายนอกให้เป็น
ทรัพย์ภายใน ซึ่งเรียกว่าอริยทรัพย์ คือทรัพย์อันประเสริฐ ๗ ประการ ได้แก่
ศรัทธา ศีล หิริ โอตตัปปะ เสดะ จาคะ และปัญญา

๑๙. เชื่อว่ายึดถือไว้ได้ซึ่งประโยชน์ ๒ คือ ประโยชน์ภพนี้ ๑ ประโยชน์
ภพหน้า ๑

อานิสงส์ในภพหน้า ได้แก่

๑. เป็นคนมั่งคั่งสมบูรณ์มีทรัพย์มาก มีโภคะมาก

๒. เป็นคนสวยงามดู น่าเลื่อมใส

๓. มีบุตรภรรยา บ่าวไพร่ เป็นคนว่านอนสอนง่าย

๔. มีประโยชน์เต็มเปี่ยมในเวลาจะตายและตายไปแล้ว

๕. ได้ประสบพบเห็นแต่รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ล้วนแต่ดี

๖. ไม่มีภัยแก่โภคทรัพย์

๗. มีชื่อเสียงดี

๘. มีสุคติเป็นที่ไปในเบื้องหน้า

๙. เป็นพลวปัจจัยให้ได้สมบัติ ๓ ประการคือ มนุษย์สมบัติ ๑

สวรรค์สมบัติ ๑ และนิพพานสมบัติ ๑

กระทรวงมหาดไทยได้รับพระราชทานผ้าพระกฐินไปทอด ณ พระอารามหลวง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามความเหมาะสมเป็นประจำทุกปี ซึ่งนับย้อนหลังไปถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๑๗	วัดกคินีนาถ วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๑๘	วัดบุญวาทยวิหาร	จังหวัดลำปาง
พ.ศ. ๒๕๑๙	วัดสังเวชวิศยาราม วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๒๐	วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๒๑	วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร	จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. ๒๕๒๒	วัดโสมราราม วรวิหาร	จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ. ๒๕๒๓	วัดจักรวรรดิราชาวาส วรมหาวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๒๔	วัดเสนาสนาราม ราชวรวิหาร	จังหวัดพระนครศรี- อยุธยา
พ.ศ. ๒๕๒๕	วัดอินทาราม วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๒๖	วัดเฉลิมพระเกียรติ วรวิหาร	จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. ๒๕๒๗	วัดบรมธาตุ วรวิหาร	จังหวัดชัยนาท
พ.ศ. ๒๕๒๘	วัดนवलนรดิศ วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร

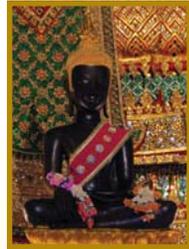
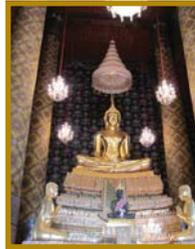
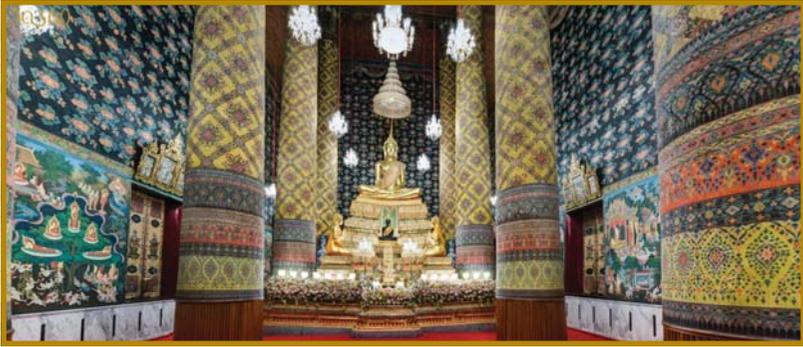
พระประธานในพระอุโบสถ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย
พระเจดีย์อยู่หลังพระอุโบสถก่อนถึงพระวิหารที่วัดนवलนรดิศ วรวิหาร กรุงเทพฯ

หลวงพ่โต (พระมหาพุทธพิมพ์) วัดไชโย วรวิหาร จังหวัดอ่างทอง

พ.ศ. ๒๕๒๙	วัดไชโย วรวิหาร	จังหวัดอ่างทอง
พ.ศ. ๒๕๓๐	วัดคูหาสวรรค์ วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๓๑	วัดเศวตฉัตร วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๓๒	วัดไตรมิตรวิทยาราม วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๓๓	วัดป่าเลไลยก์ วรวิหาร	จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. ๒๕๓๔	วัดเขมาภิตาราม ราชวรวิหาร	จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. ๒๕๓๕	วัดกลาง วรวิหาร	จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. ๒๕๓๖	วัดพระธาตุดอยสุเทพ ราชวรวิหาร	จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. ๒๕๓๗	วัดบุญวาชัยวัด	จังหวัดลำปาง
พ.ศ. ๒๕๓๘	วัดหิรัญรูจี วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๓๙	วัดป่าเลไลยก์ วรวิหาร	จังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. ๒๕๔๐	วัดญาณสังวราราม วรมหาวิหาร	จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. ๒๕๔๑	วัดท่าหลวง	จังหวัดพิจิตร
พ.ศ. ๒๕๔๒	วัดมงคลทับคล้อ	จังหวัดพิจิตร
พ.ศ. ๒๕๔๓	วัดโบสถ์	จังหวัดสิงห์บุรี
พ.ศ. ๒๕๔๔	วัดราชคฤห์ วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร

พระประธาน และพระพุทธรูปหลวงพ้อแสน (เมืองเชียงใหม่)
 ในอุโบสถวัดหงส์รัตนาราม ราชวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๕	วัดหงส์รัตนาราม ราชวรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๔๖	วัดพุทธภูมิ	จังหวัดยะลา
พ.ศ. ๒๕๔๗	วัดเจ็ดยอด	จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. ๒๕๔๘	วัดศรีธรรมาราม	จังหวัดยโสธร
พ.ศ. ๒๕๔๙	วัดสมุหประดิษฐาราม	จังหวัดสระบุรี
พ.ศ. ๒๕๕๐	วัดชลธาราสিংเห	จังหวัดนราธิวาส
พ.ศ. ๒๕๕๑	วัดคูหาสวรรค์ วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๕๒	วัดไชโย วรวิหาร	จังหวัดอ่างทอง
พ.ศ. ๒๕๕๓	วัดศรีสุริยวงศาราม วรวิหาร	จังหวัดราชบุรี

พระประธานในอุโบสถวัดมหาสมณาราม ราชวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. ๒๕๕๔	วัดมหาสมณาราม ราชวรวิหาร	จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. ๒๕๕๕	วัดคฤหบดี	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๕๖	วัดศรีจันทร์	จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. ๒๕๕๗	วัดสามพระยา วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๕๘	วัดเคลือวัลย์ วรวิหาร	กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. ๒๕๕๙	วัดเสนาสนาราม วรวิหาร	จังหวัดพระนครศรี- อยุธยา
พ.ศ. ๒๕๖๐	วัดราชสิทธิาราม ราชวรวิหาร	กรุงเทพมหานคร

ทลวงพ้อทองสุขสัมฤทธิ์

วัดตูม (พระอารามหลวง)

วัดตูม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตั้งอยู่เลขที่ ๓๓ ถนนอยุธยา หมู่ที่ ๓ ตำบลวัดตูม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ริมคลองวัดตูม และริมถนนอยุธยา - อ่างทอง ห่างจากตัวเมืองอยุธยา ประมาณ ๖ - ๗ กิโลเมตร) มีเนื้อที่ ๑๙ ไร่ ๒ งาน ๔๐ ตารางวา โฉนดที่ดินเลขที่ ๙๔๖๖ ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔

อาณาเขต

ทิศเหนือ

จดที่ดินเลขที่ ๖/๒๔๙ - ๒๒๓ คลองวัดตูม

ทิศใต้

จดที่มีการครอบครองและถนนอยุธยา - อ่างทอง (สายเก่า)

ทิศตะวันออก

จดที่ดินเลขที่ ๒๒๒ - ๒๒๓

ทิศตะวันตก

จดที่ดินเลขที่ ๖/๒๔๙ - ๒๐๐ และถนนสายอยุธยา - อ่างทอง (สายเก่า)

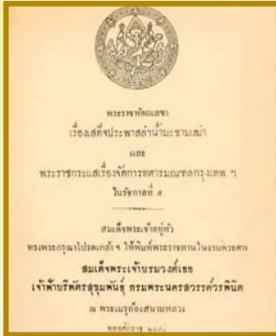
ประวัติวัดตูม

วัดตูมนี้ไม่ปรากฏหลักฐานว่าใครเป็นผู้สร้าง และสร้างตั้งแต่เมื่อไรทราบกันแต่เพียงว่าเป็นวัดโบราณครั้งเมืองอโยธยา สร้างมาก่อนที่จะตั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และวัดนี้คงเป็นวัดร้างมาครั้งหนึ่งแล้ว เมื่อคราวเสียกรุงฯ ในปี พ.ศ. ๒๓๑๐ หรืออาจร้างก่อนหน้านั้น เพราะเป็นวัดอยู่นอกเกาะเมือง เมื่อข้าศึกเข้าล้อมกรุงฯ ผู้คนพากันอพยพหลบหนีกันหมด แม้พระสงฆ์องค์เจ้าก็ยังไม่ได้อยู่ไม่ได้ จึงร้างมาตั้งแต่ครั้งนั้น ครั้นถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงได้มีผู้ปฏิสังขรณ์ขึ้นอีก และเป็นวัดที่มีพระสงฆ์จำพรรษาจนทุกวันนี้

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ยกฐานะเป็นพระอารามหลวง ในหนังสือ “ทำเนียบพระอารามหลวงฉบับกรมธรรมการ พ.ศ. ๒๔๖๕” กล่าวถึงประวัติของวัด ความว่า

“๑๑๓. วัดตูม พระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ อยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอกรุงเก่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นวัดโบราณ ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นวัดสำหรับลงเครื่อง”

บันทึกถึงวัดตูมในพระราชหัตถเลขาเรื่อง เสด็จประพาสลำน้ำมะขามเฒ่า
ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑)

ในหนังสือพระราชหัตถเลขาเรื่อง “เสด็จประพาสลำน้ำมะขามเฒ่า” เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๑ ในรัชกาลที่ ๕ ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗ มีเรื่องราวของวัดตูม ปรากฏในพระราชนิพนธ์ ตอนหนึ่งความว่า

“...วัดตูมนี้เป็นที่มีผลประโยชน์อยู่บ้าง คือป่าสะแกและที่นาถัลปนา จึงได้มีพระอยู่เสมอไม่เคยขาดทีเดียวอย่างวัดศาลา^๑ แต่เดี๋ยวนี้ก็มี ๒ องค์ เท่านั้น เคยมีถึง ๕ วัดตูมนี้ลานวัดมีต้นไม้ร่มชิตเป็นวัดอย่างสมณะแท้

^๑ วัดศาลาธรรม ปัจจุบันเป็นวัดร้างอยู่ในท้องที่ตำบลวัดตูม ในหนังสือ “ตำนานพระอารามหลวง” ฉบับเจ้าพระยาวิฑิตวงศ์วฤทธิไกร (ม.ร.ว.คัลลี สุทัศน์ ณ อยุธยา) ว่า “...วัดศาลาธรรมเป็นวัดโบราณ ครั้งกรุงศรีอยุธยา พวกวัดลงเครื่อง เป็นศิษย์วัดตูม...”

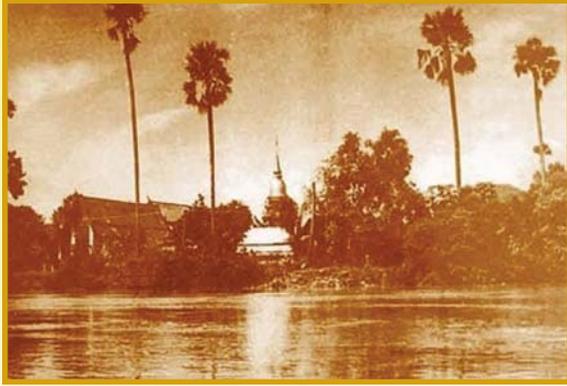
พระพุทธรูปปูนปั้นปิดทอง
ปางมารวิชัย ๓ องค์

พระอุโบสถหลังการบูรณะ

พระอุโบสถใหญ่แต่มีหน้าต่างข้างละช่อง จันทับหน้าหลัง หน้าบันเทพนม ก้านชดโตะ ปั้นลมเป็นรูปตุ๊กตา ทำนองเดียวกับวัดกลางเมืองสมุทร^๒ มีหลังเดียว แต่พระเจดีย์เป็น ๒ องค์ฯ หนึ่งในตรงหลังโบสถ์ องค์หนึ่งไม่ตรง หายกันกับวัดศาลา วัดศาลานั้นมีทั้งโบสถ์ทั้งวิหาร แต่มีพระเจดีย์องค์เดียว นี้มีแต่โบสถ์ แต่มีพระเจดีย์ ๒ องค์ มีพระเจดีย์เล็กอีกองค์ทั้งหมดทั้งสาม พระพุทธรูปในนั้นมีแถวใน ๓ แถวหน้า มีพระทรงเครื่องที่มีน้ำในพระเศียร องค์หนึ่ง อีกองค์หนึ่งว่าเชิญลงไปวัดเบญจมบพิตรแทนวาง จะให้หาพระขึ้นมา ตั้งเปลี่ยน พระ ๓ องค์ แถวในปิดทองแต่เฉพาะที่พระองค์ ผ้าทาสาด สังเกตดูการพระอุโบสถทั้ง ๒ วัดนี้ เห็นจะได้มาซ่อมในแผ่นดินพระบาท สมเด็จพระพุทธยอดฟ้า วัด ๒ วัดนี้เป็นวัดเดิมแต่ครั้งกรุงอโยธยา ชั้นเดียวกับ กับวัดเดิมที่เรียกว่า วัดศรีอโยธยา วัดเดิมเป็นคามาวาสีตั้งอยู่กลางพระนคร วัดตูมเป็นวัดอริยวาสี ตั้งอยู่ในป่า วัดศาลาเป็นศิษย์ของวัดตูม ข้อที่วัดเข้ามา

^๒ วัดกลาง วรวิหาร อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

อยู่ในตอนลึกเช่นนี้ เป็นเหตุด้วยชุดคลองบางขวด ลัดตัดแม่น้ำทิ้งเสียประมาณ ลัก ๘๐ เส้น อย่างเดียวกันกับคลองเกร็ดและบางบัวทอง ยังแลเห็นเป็นรูป ลำแม่น้ำกว้างใหญ่อยู่ตามทิวไม้ แต่แม่น้ำที่นั่นทำนากินลงมาเสียจึงเหลือแต่ เป็นคลอง ปากช่องข้างบนมาออกใต้โพสามต้น บ้านเรือนคนยังมีตลอดหนทาง การที่แม่น้ำนี้ตื้น เห็นจะได้ตื่นมาเสียช้านาน แผ่นดินพระนเรศวรได้มี จดหมายว่าประชุมทัพที่บางขวดแล้ว ลำแม่น้ำโพสามต้นนี้เป็นแม่น้ำเดียวกัน กับคลองเมือง ค่ายโปสุพลที่ตั้งอยู่เหนือวัดเขาดิน^๓ ค่ายพระนายกองตั้งที่ โพสามต้นจริงๆ ยังมีรากอิฐที่ก่อกำแพงปรากฏอยู่ แต่ข้างริมน้ำดิ่งพังไปกลับ งบอกเป็นเกาะขึ้นเสียในกลางน้ำ จึงดูแคบไปโพสามต้นนั้นมีวัด แต่ว่าเหลือ ต้นโพอยู่ต้นเดียวเป็นหนองโพเดิม วัดนี้ถูกรื้อเอาอิฐไปทำกำแพง ปากช่อง ที่แม่น้ำอ้อมเรียกบางนางลาง เป็นทางซึ่งครอบครัวขุนแผนขึ้นมาส่งทัพ ซึ่งข้ามแม่น้ำที่เหนือปลับพลาวัดม่วงนี้หน้อยหนึ่ง แล้วจึงพากันลงไปปลุกโพ สามต้นที่ได้ปลับพลานี้ลงไป เรื่องขุนช้างขุนแผนนี้เขามั่นคง ไม่เหลวไหล อย่างวงศ์ จักรยา

^๓ วัดวรนาถรังสรรค์ ในท้องที่ตำบลบางปะหัน อำเภอบางปะหัน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

พระวิหาร สถานที่ประดิษฐานองค์หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์

วัดตูมนี้เป็นที่สำหรับลงเครื่องพิชัยสงครามแต่ดั้งเดิมมา คงเป็นแต่แรกตั้งกรุงอโยธยาตลอดจนถึงทุกวันนี้ไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ปี แต่การก่อสร้างคงจะได้แก้ไขมาโดยลำดับ อย่างไรก็ตาม ก็ไม่เป็นวัดใหญ่โต แต่เป็นที่สังคพระในวัดไม่เคยทำเอง เป็นพระที่อื่นขึ้นมาทำ เช่น เครื่องพิชัยสงครามที่กรุงเทพฯ ก็พระวัดพระเชตุพนขึ้นมาทำ ที่นี้และที่วัดเดิมศรีอโยธยา ทูลกระหม่อมฯ ทรงนับถือ เสด็จพระราชดำเนินก็มี พระราชทานให้มาทอดกฐินตั้งแต่เด็กๆ มา วัดนี้ได้ให้มานิมนต์พระเลื่องซึ่งเป็นศิษย์พระอาจารย์ม่วง มาลงเครื่องตามแบบพระอาจารย์ม่วง พระญาณไตรโลก พระสุวรรณวิมลศีล พระครูวัดหน้าพระเมรุ พระครูวัดขุนญวน มานั่งปรกในการลงเครื่องครั้งนั้นด้วย...”

จากข้อความในหนังสือดังกล่าว ทำให้ได้ประวัติของวัดตูมเพิ่มเติมขึ้นอีกถึงแม้จะไม่ละเอียดมากนัก ก็จับใจความได้ว่า

วัดตูมเป็นวัดโบราณครั้งกรุงอโยธยาจริง และเป็นวัดสำหรับลงเครื่องพิชัยสงครามแต่เก่าก่อน

^๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดตุมนี้หลายครั้ง ฉะนั้น วัดนี้จึงเป็นวัดพระอารามหลวงที่มีความสำคัญวัดหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่รัชกาลที่ ๔ เป็นต้นมา

นอกจากนี้ วัดตุมยังเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ทางการทหารอีกด้วย กล่าวเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานธงไชยเฉลิมพลแก่ทหาร เจ้าพนักงานอันเชิญธงชัยราชกระบี่ธูช ไปประดิษฐานไว้ข้างพระราชพิธีธงชัยราชกระบี่ธูช นั่นคือธงประจำตำแหน่งจอมทัพ เป็นที่รวมแห่งธงไชยเฉลิมพล ภายในธงแนบผ้าขาวลงยันต์ และอักขระตามแบบธงชัยราชกระบี่ธูช ธงชัยพระครุฑพ่าห์ของเดิม ซึ่งพระครูธรรมสมาจาร (พระวิสุทธาจารย์เถร “เลื่อง”) รองเจ้าคณะเมืองกรุงเก่า วัดประตูทรงธรรม พระนครศรีอยุธยา ได้ทำพิธีลงยันต์และอักขระที่วัดตุมนี้

ธงชัยราชกระบี่ธูช
ใหญ่

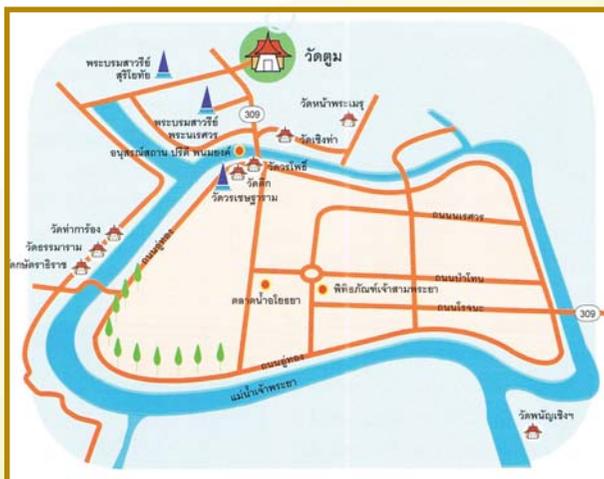

ธงชัยพระครุฑพ่าห์
ใหญ่

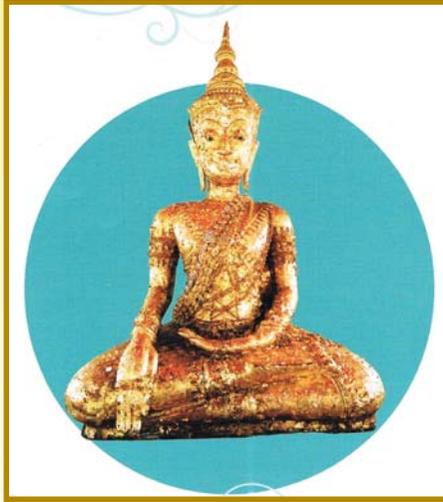

เนื่องจากวัดตุมเป็นวัดที่สำคัญวัดหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
แต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน กรมศิลปากร จึงได้ประกาศกำหนดให้วัดตุมเป็น
โบราณสถานสำหรับชาติวัดหนึ่ง ตามความในมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วย
โบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๗๗
ตามประกาศลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๘

❖ ปุชนิยวัตถุและสิ่งสำคัญในวัดตุม

หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์

หลวงพ่อทองสุข เป็นพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ทรงเครื่อง ปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๘๗ เซนติเมตร สูง ๑๕๐ เซนติเมตร ประดิษฐานอยู่บนหอ สวดมนต์ พระพุทธรูปองค์นี้จะสร้างแต่สมัยใดไม่มีตำนานปรากฏ เดิมเคย ประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถแถวหน้าพระประธาน สันนิษฐานว่า คงจะมีมา แต่ตั้งเดิมในวัดนี้เมื่อกรุงศรีอยุธยาแตกครั้งสุดท้าย ก็รอดพ้นจากการทำลาย ล้างผลาญของข้าศึกได้อย่างอัศจรรย์ นับว่าเป็นพระพุทธรูปสำคัญอีกองค์หนึ่ง ในสมัยกรุงศรีอยุธยาที่ยังคงอยู่ในสภาพบริบูรณ์มาจนถึงปัจจุบัน

หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์ เป็นพระพุทธรูปที่มีลักษณะงดงาม องค์หนึ่ง เป็นพระทรงเครื่องแบบมหาจักรพรรดิราชาธิวาส สวมมงกุฎ มีกุณฑลทับทรวง สังวาลพารุรัต ประดับด้วยเนวรัตน์ ประทับนั่งขัดสมาธิ ชาวบ้านผู้สูงอายุบางคนได้เล่าให้ฟังว่า เคยเห็นองค์พระพุทธรูปประดับ ด้วยเพชรพลอย ทับทิม ตามพระอุระ และพระพาหา บนพระอังสาทั้งสองข้าง

“

หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์เป็นพระพุทธรูป
ซึ่งมีลักษณะพิเศษ คือ พระเศียรตอนเหนือ
พระนลาฏ (หน้าผาก) เปิดออกได้และ
พระเกตุมาลาถอดได้ ภายในพระเศียรเป็น
บ่อกว้างลึกลงไปเกือบถึงพระศอ มีน้ำ
ไหลซึมออกมาตลอดเวลาเหมือน
หยาดเหงื่อ เป็นน้ำใสไหลเย็นบริสุทธิ์
ปราศจากมลทิน สามารถรับประทานได้
โดยปราศจากอันตรายใดๆ และ
ไม่แห้งขาดหาย สามารถบำบัดรักษา
สรรพโรคภัยไข้เจ็บและบรรเทา
ทุกข์ร้อนให้มีความสุข ความ
ร่มเย็นได้

”

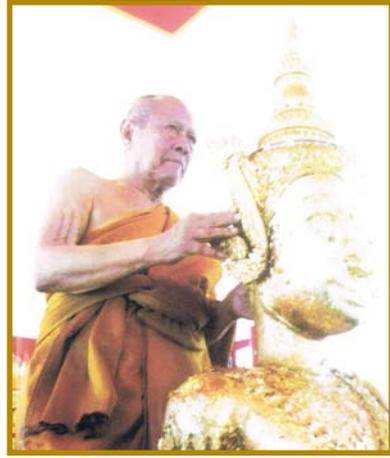
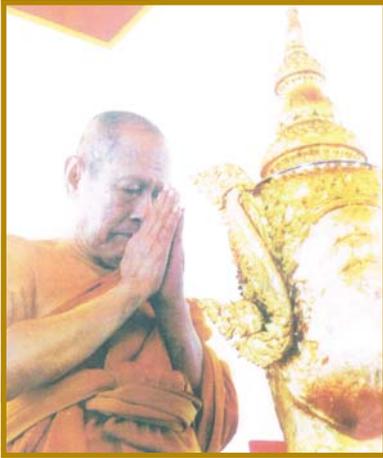
ประดับด้วยอินทรธนู แต่ในปัจจุบันไม่มีแล้ว ไม่ทราบว่าอันตรธานไป
แต่เมื่อใด

พระพุทธรูปองค์นี้มีลักษณะแปลกประหลาดกว่าพระพุทธรูปองค์อื่น
ในประเทศไทย คือ พระเศียรตอนเหนือพระนลาฎเปิดออกได้และพระเศียร
มาลาถอดได้ เมื่อปิดไว้ตามเดิมแล้วจะแนบสนิทเกือบเป็นชิ้นส่วนเดียวกัน
ไม่ปรากฏรอยเลย ภายในพระเศียรเป็นบ่อกว้างลึกลงไปเกือบถึงพระศอก
มีน้ำไหลซึมออกมาตลอดเวลาเหมือนหยาดเหงื่อ เป็นน้ำใสเย็นบริสุทธิ์
ปราศจากมลทิน สามารถรับประทานได้โดยปราศจากอันตรายใดๆ และ
ไม่ขาดแห้ง ปรากฏเป็นอัศจรรย์อยู่เช่นนี้ตลอดมาเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว
แม้จะตักออกมาแล้วใช้สำลีสูดหรือเช็ดให้แห้งหายไปสักกี่ครั้งก็ตาม น้ำนั้น
ก็ยังกลับมีขึ้นใหม่อีก ประชาชนเชื่อว่า น้ำในพระเศียรของพระพุทธรูปองค์นี้เป็น
“น้ำศักดิ์สิทธิ์” เกิดขึ้นด้วยอำนาจอิทธิฤทธิ์และบารมี สามารถบำบัดรักษา

ป้ายบอกทางเข้าไปนมัสการ
หลวงพ่อทองสุปัสสัมฤทธิ์

เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชย์ เจ้าคณะใหญ่หนกลาง เจ้าอาวาส
วัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร เป็นองค์ประธานในพิธีอัญเชิญหลวงพ่
ทองสุขสัมฤทธิ์ ขึ้นประดิษฐานบนพระวิหาร กำลังอัญเชิญจิตในการอัญเชิญ
น้ำพระพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์จากในพระเศียรของหลวงพ่ทองสุขสัมฤทธิ์
(วัดตุม) เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

สรรพโรคภัยไข้เจ็บและบรรเทาทุกข์ร้อนให้มีความสุขความร่มเย็นได้
ต่างพากันเคารพนับถือว่าเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์และกอบปรด้วยอภินิหาร
ทำให้ท่านมีกิตติศัพท์เลื่องลือไปทั่วทั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและไกลไกล
ประชาชนจึงพากันเดินทางมานมัสการขอพึ่งบารมีท่าน ทั้งขอน้ำมนต์และ
ลาภสักการะกันมาตลอด การที่ได้พบว่าพระพุทธรูปองค์นี้มีน้ำในพระเศียรนั้น
ได้ปรากฏมานาน ประมาณกว่า ๑๐๐ ปีแล้ว แม้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคมายังวัดนี้
เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๔๕๑ ก็ทรงมีพระราชนิพนธ์ไว้ตอนหนึ่งว่า

“...พระพุทธรูปในพระอุโบสถนั้นมีแถวใน ๓ แถวหน้า มีพระทรงเครื่อง
ที่มีน้ำในพระเศียรองค์หนึ่ง...”

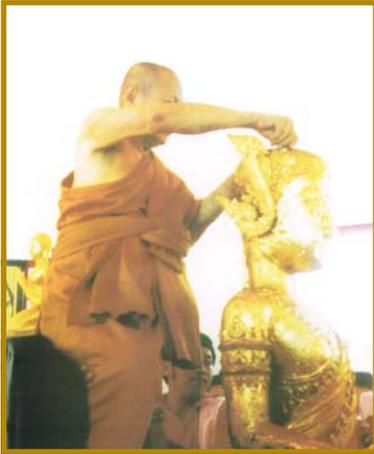

เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชย์ เจ้าอาวาสวัดชนะสงคราม
ราชวรมหาวิหาร เปิดพระเศียรและดูน้ำพระพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่
ทองสุขสัมฤทธิ์ (วัดตุม) เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๐

พระทรงเครื่อง ก็คือ พระพุทธรูปหลวงพ่ทองสุขสัมฤทธิ์ องค์นี้เอง
ข่าวการพบน้ำในพระเศียรของพระพุทธรูปเป็นเรื่องที่เลื่องลือจนเป็นประวัติการณ์
เท่าที่ได้ทราบก็คือในสมัยที่พระอธิการชุ่ม เป็นเจ้าอาวาส ได้มีนายคง
ชาวอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นคนวิกลจริต ผ่าพ่อนไม้สูง
เหมือนซี่เปลือย ได้ขีดเซพเนจรมาอาศัยอยู่ในวัดเป็นเวลาช้านาน วันหนึ่ง
นายคงได้เข้าไปในพระอุโบสถ แล้วปีนขึ้นไปฐานชุกชี ขึ้นนั่งคร่อมบนบ่า

พระอุโบสถเก่าแก่ของ
วัดในอดีตเคยเป็น
สถานที่ประดิษฐานของ
หลวงพ่ทองสุข

เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชย์ อัญเชิญน้ำพระพุทธมนต์
อันศักดิ์สิทธิ์ออกจากพระเศียรหลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์ (วัดตุ้ม)

พระพุทธรูปองค์นี้ เอามือจับยอดพระเศียรพระโยกคลอนเล่นไปมา จนยอดพระเศียรหลุดออกจากกัน เห็นภายในพระเศียรนั้นเต็มเปี่ยมไปด้วยน้ำ และเป็นน้ำใสบริสุทธิ์ยิ่งนัก นายคงจึงเอามือวกน้ำขึ้นมาดื่มกินด้วยความ หิวกระหาย จากการดื่มน้ำในพระเศียรนั่นเอง ทำให้นายคงหายวิกลจริตทันที มองเห็นสภาพตัวเองก็นึกสมเพช จึงไปหาพระสงฆ์ในวัดขอผ้ามาห่มพร้อมกับ เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ท่านฟัง เมื่อความทราบถึงเจ้าอาวาส ซึ่งท่านรู้จัก เรื่องทางบ้านนายคงที่อยู่ จึงได้เรียกมาสอบถาม นายคงก็ตอบได้ตามที่ถูกถาม ทุกถ้อยความ แสดงว่า นายคงได้หายจากคนวิกลจริตแล้ว ทำให้ทราบกันว่า ยอดพระเศียรพระพุทธรูปสัมฤทธิ์องค์นั้นเปิดออกจากกันได้ และมี น้ำศักดิ์สิทธิ์อยู่ในพระเศียรท่านด้วย

จึงเกิดเป็นข่าวใหญ่เลื่องลือกันไปทั่วถึงอภินิหารบารมีของพระพุทธรูป องค์นี้ เป็นเหตุให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและเลื่อมใส พวกเขามาสักการบูชา มิได้ขาด ทั้งเชื่อมั่นว่าเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ มีอภินิหารแรงกล้าอย่าง

พระราชสิทธิโสภณ (สมชัย
ธรวาโท) เจ้าอาวาสวัดตุม
รูปปัจจุบัน ทำการเปิด
พระเศียรและอัญเชิญ
น้ำพระพุทธรณ์ต้นศักดิ์สิทธิ์
ออกจากพระเศียรหลวงพ่อ
ทองสุขสัมฤทธิ์

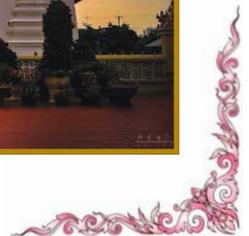

หยดน้ำที่เกาะฝาบาตรบนยอดพระเศียร
ของหลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์ และ
น้ำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์ผสมรวมกับ
น้ำสะอาดในตุ่มน้ำมนต์ เพื่อให้ผู้ที่ไป
กราบไหว้สักการะหลวงพ่อดำน้ำไปดื่มกิน
หรือนำไปบูชาที่บ้านเพื่อความเป็นสิริมงคล

นามหัตถ์จรรย์ ยังผลสำเร็จให้แก่ผู้ที่ตั้ง
ปณิธานความปรารถนาในสิ่งที่ดีที่ชอบได้

ดังเป็นที่ปรากฏประจักษ์มาแล้วเป็นจำนวนมากมาย

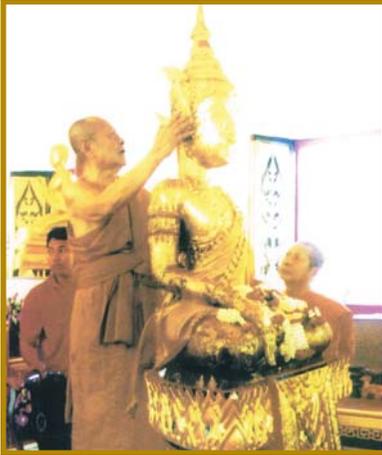
จากเหตุการณ์นี้ ชาวบ้านเห็นเป็นการสอดคล้องกันกับภาพปริศนาของ
รูปปูนปั้นตรงหน้าบันของพระอุโบสถ
ที่ตัวตุ๊กแกเกาะอยู่ที่กึ่งกลางลาย
ก้านขดโตๆ โดยหัวตุ๊กแกนั้นมี
ทิศทางที่ตั้งตรงลงมาบนเศียรของ
รูปเทพพนม ซึ่งเป็นการบอกใบ้
ให้รู้ว่ามิของดีอยู่ที่ในพระเศียร
พระพุทธรูปในโบสถ์นี้

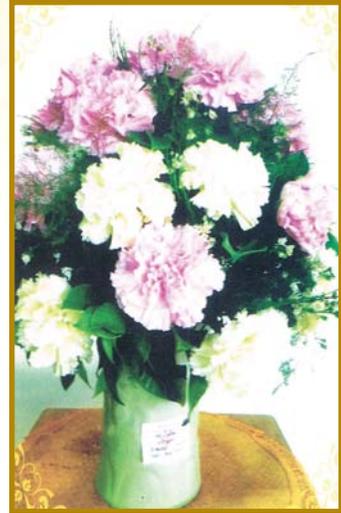
เรื่องราวของพระพุทธรูป “หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์” องค์นี้ ในด้าน อภินิหารเท่าที่ชาวบ้านได้ทราบและจดจำเล่าสืบต่อๆ กันมาจนถึงทุกวันนี้ มีอยู่มากมายเหลือที่จะพรรณนา แม้หนังสือพิมพ์บางฉบับก็เคยนำไปลงเป็นข่าว อยู่เสมอๆ และทราบกันว่า สมัยหนึ่งมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ได้อัญเชิญพระพุทธรูปองค์นี้ออกจากวัดตูมไปประดิษฐาน ไว้ ณ สถานที่แห่งหนึ่งในบริเวณเกาะเมือง ตั้งแต่อัญเชิญไปแล้ว ข้าราชการ ผู้นั้นก็เกิดความไม่สบายกายสบายใจ เกิดความเดือดร้อนขึ้นภายในครอบครัว ตลอดมา และผู้คนที่มีส่วนแบกหามเคลื่อนย้ายองค์ท่านไปนั้นต่างก็เจ็บไข้ ได้ป่วยกันทั่วทุกคน ถึงกับฝันตรงกันว่า ถ้าไม่นำท่านไปคืนจะเดือดร้อนกัน ทั่วหน้า จึงต้องนำกลับคืนมาประดิษฐานไว้ ณ วัดตูม ตามเดิม

เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะประชาชนต่างพากันเข้าใจว่า หลวงพ่อทองสุข สัมฤทธิ์เป็นพระพุทธรูปที่ประดิษฐานอยู่ที่วัดนี้มาเป็นเวลาช้านาน คงไม่ประสงค์ จะจากวัดตูมไปอยู่ที่อื่น จนพูดกันว่าไม่มีใครสามารถอัญเชิญท่านไปประดิษฐาน ไว้ที่อื่นได้เลย

เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชกรร
เป็นองค์ประธานในพิธีอัญเชิญ
หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์ (วัดตุม)
ขึ้นประดิษฐานบนพระวิหาร
เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๔
พระบาทสมเด็จพระปรมินทร-
มหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ให้สำนักพระราชวังอัญเชิญ
แจกันดอกไม้สด มาถวาย
หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์
ณ วัดตุม อำเภอพระนครศรีอยุธยา

การต่อมา พระอธิการชุ่ม (อดีตเจ้าอาวาส) ได้อัญเชิญท่านขึ้นจาก
อุโบสถมาประดิษฐานไว้บนหอสวดมนต์ พระครูวรกิจวิธาน ปัจจุบันดำรง
สมณศักดิ์เป็น พระราชสิทธิโสภณ (สมชัย ฐรวาโ) ได้จัดสร้างพระวิหาร
โดยมี เจ้าประคุณ สมเด็จพระมหาธีรราชกรร อดีตเจ้าคณะใหญ่หนกลาง
อดีตเจ้าอาวาสวัดชนะสงคราม ราชวรมหาวิหาร เป็นองค์ประธานในพิธี
อัญเชิญหลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์ ขึ้นประดิษฐานบนพระวิหาร เมื่อวันที่ ๓
สิงหาคม ๒๕๕๑

พระธาตุเจดีย์

ภายในประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุที่นำมาจากประเทศอินเดีย
ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าพระอุโบสถ

พระเจดีย์ ๒ องค์

เป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูนทรงกลม ๑ องค์ และทรงเหลี่ยม ๑ องค์
ประดิษฐานอยู่หลังพระอุโบสถ

สระน้ำศักดิ์สิทธิ์

สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ เชื่อกันว่า น้ำในสระแห่งนี้ เคยใช้ในการทำพิธีลงเครื่องพิชัยสงคราม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีชุบพระแสงขรรค์ราชศัสตรา

และเป็นแหล่งน้ำ ที่ใช้ทำน้ำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ และ ๘๐ พรรษา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๐

หอรบั้ง พ.ศ. ๒๕๕๒

ศาลาท่าน้ำ

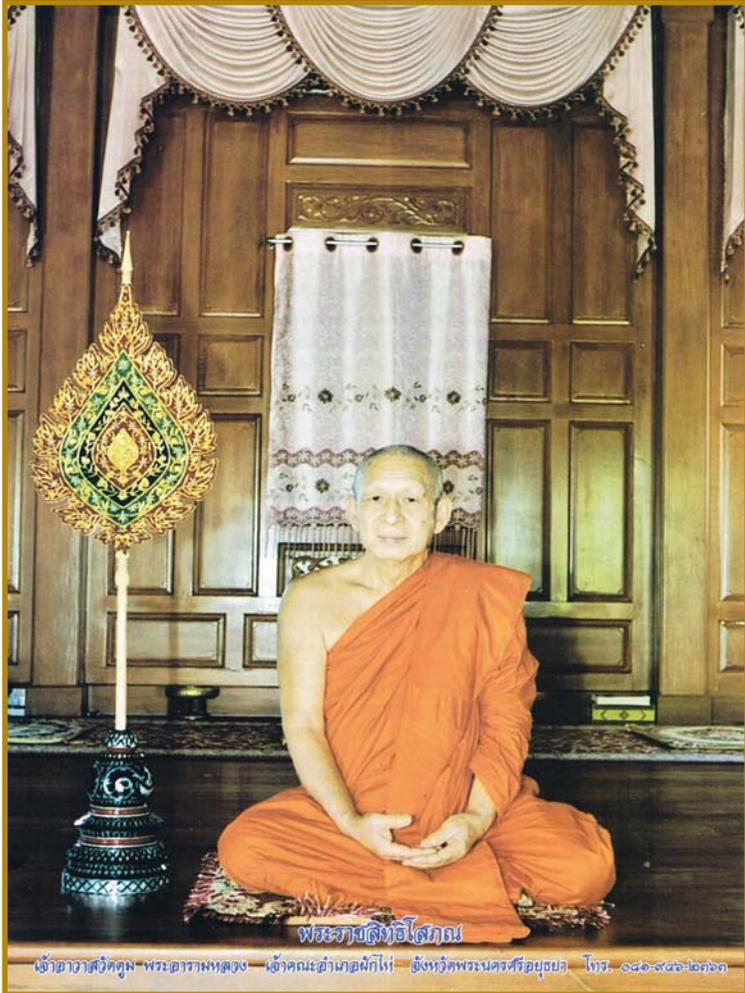
หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์

รายนามเจ้าอาวาสวัดตูม (พระอารามหลวง)

วัดตูม (พระอารามหลวง) เป็นวัดสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเจ้าอาวาสปกครองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตามลำดับ ดังนี้

๑. หลวงปู่ปาน
๒. หลวงพ่อแผน
๓. หลวงพ่อเล็ก
๔. พระอธิการชุ่ม
๕. พระครูพุทธวงศาจารย์ (รุ่ง จิตตปาโล)
พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒๔๘๔ (ลาฯ)
๖. พระสมุห์ทู่ โกสโล (รักษาการ)
๗. พระครูศิริปัญญาทร ถนอม ปุญญสิริ
พ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๕๒๓
๘. ท่านเจ้าคุณพระสุวรรณวิมลศีล (รักษาการ)
๙. พระครูศิริปัญญาทร (วิชัย จรณธมฺโม)
เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๒๕ - พ.ศ. ๒๕๔๙
๑๐. พระครูวรกิจวิธาน (สมชัย ฐรวาโท)
(รักษาการเมื่อ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙)
 - ◆ ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส (เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน)
 - ◆ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในราชทินนามที่ พระสิทธิพัฒน์โณดม
 - ◆ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราช ในราชทินนามที่ พระราชสิทธิโสภณ

พระภิกษุสุเมธ

เจ้าอาวาสวัดชุม พระอารามหลวง เจ้าคณะอำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โทร. ๐๘๐-๙๘๖-๒๓๖๖

ประวัติพระราชสิทธิโสภณ (สมชัย ฐรวาโท)
เจ้าคณะอำเภอฝักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
เจ้าอาวาสวัดตูม (พระอารามหลวง)
(พ.ศ. ๒๕๕๐ - ปัจจุบัน)

พระราชสิทธิโสภณ เกิดในตระกูล “อารีจิตพานิช” โยมบิดาชื่อ นอย โยมมารดาชื่อ นิภา เกิดที่ตำบลท่าดินแดง อำเภอฝักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๔๙๒

อุปสมบท

อุปสมบทเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๑๒ อายุ ๒๐ ปี ณ พัทธสีมา วัดโคกทอง มีพระมงคลวรารจารย์ (หลวงพ่อเชิญ) เป็นพระอุปัชฌาย์จารย์ ได้รับฉายาว่า “ฐรวาโท”

วิทยฐานะ

การศึกษาพระปริยัติธรรมสอบได้นักธรรมชั้นเอก สำนักวัดโคกทอง พ.ศ. ๒๕๑๕

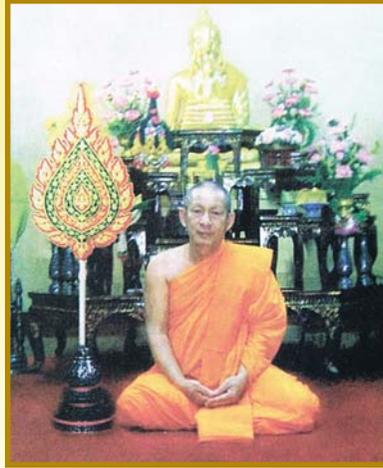
เกียรติประวัติและสมณศักดิ์

- พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นครูสอนปริยัติธรรมและองค์สวดปาติโมกข์จนถึงปัจจุบัน
- พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นรองเจ้าอาวาสวัดโคกทอง และเป็นพระกรรมวาจาจารย์
- พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นเจ้าคณะตำบลกุฎี
- พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นพระอุปัชฌาย์จารย์ และได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระครู เจ้าคณะตำบลชั้นตรีที่ พระครูวรกิจวิธาน
- พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นกรรมการตรวจธรรมสนามหลวงแผนกธรรม
- พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นธรรมทูตสาย ๒ ประจำอำเภอฝักไ้

- พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูเจ้าคณะตำบล
ชั้นโท
- พ.ศ. ๒๕๓๒ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๒ ได้รับพระราชทานรางวัล
“ธรรมจักร” จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม
บรมราชกุมารี ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา
- พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระครูเจ้าคณะตำบล
ชั้นเอก
- พ.ศ. ๒๕๔๒ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๒ รักษาการแทนเจ้าคณะอำเภอ
ฝักไถ่
- พ.ศ. ๒๕๔๒ วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะอำเภอ
ฝักไถ่
- พ.ศ. ๒๕๔๓ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส
วัดโคกทอง
- พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระครูเจ้าคณะอำเภอ
ชั้นเอก
- พ.ศ. ๒๕๔๖ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๖ สมเด็จพระสังฆราช ประทานพัด
หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลที่มีผลงานดีเด่น
- พ.ศ. ๒๕๔๖ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๖ สมเด็จพระสังฆราช ประทานพัด
วัดพัฒนาที่มีผลงานดีเด่น
- พ.ศ. ๒๕๔๘ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘ ได้รับโล่เกียรตินิยมจากสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความมุ่งมั่นพัฒนาวัด
จนประสบความสำเร็จ ผ่านเกณฑ์วัดสะอาด มรอาวาสสุขใจ
ระดับดีมาก
- พ.ศ. ๒๕๔๙ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้รักษาราชการ
แทนเจ้าอาวาสวัดตูม (พระอารามหลวง)
- พ.ศ. ๒๕๕๐ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ได้รับพระบัญชาเป็นเจ้าอาวาส
พระอารามหลวง (วัดตูม อำเภอพระนครศรีอยุธยา)

- พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้รักษาราชการแทนเจ้าอาวาสวัดโคกทอง
- พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นเจ้าอาวาส
พระอารามหลวงชั้นเอก
- พ.ศ. ๒๕๕๒ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ สภามหาวิทยาลัยมหานาคหลวงกรณ
ราชวิทยาลัย ถวายปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
- พ.ศ. ๒๕๕๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๒ เจ้าประคุณสมเด็จพระมหา
ริชฌังคลาจารย์ ประทานพัด สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด
ตีแดน เฉลิมพระเกียรติ ๘๓ พรรษา
- พ.ศ. ๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์
เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ
ในราชทินนามที่ พระสิทธิพัฒน์นอดม
- พ.ศ. ๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ ได้รับพระราชทาน
เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราช
ในราชทินนามที่ พระราชสิทธิโสภณ

ทลวงพ้อทองสุขสัมฤทธิ

พิธีบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย
 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
 บรมนาถบพิตร
 เจริญพระพุทธมนต์ถวายสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช
 พระสยามเทวาธิราช และถวายพระพรชัยมงคล
 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙
 และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 ให้สำนักพระราชวังจัดพิธีมหามงคลทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย
 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
 เจริญพระพุทธมนต์ถวายสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช พระสยาม
 เทวาธิราช และถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรม
 ราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมี เจ้าพระคุณสมเด็จพระ
 พระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเป็น
 ประธานสงฆ์ พร้อมพระสงฆ์ที่เป็นที่เคารพและศรัทธาจากทั่วประเทศ นำสวด
 เจริญพระพุทธมนต์

ในการนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อัญเชิญ**พระพุทธรูปสำคัญ**มาประดิษฐานเป็นพระพุทธรูปปฏิมาประธาน ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต

และจัดพิมพ์**หนังสือบทเจริญพระพุทธรูป** ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเรียบเรียงด้วยพระองค์เอง (เดิมมีบทสวดมนต์ ๒๘ บท ทรงให้เพิ่มเติม บทสวดมนต์อีกจำนวน ๙ บท รวมเป็น ๓๗ บท) เพื่อถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า พระสยามเทวาธิราช และถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙

กระทรวงมหาดไทย จึงได้นำอัญเชิญพระพุทธรูปปฏิมาซึ่งเป็นพระพุทธรูปสำคัญประธานในมณฑลพิธี ตลอดจนพระสัมโมทนียกถาของเจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประธานในพิธีสงฆ์ มาเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ และนำอัญเชิญไปประพุดปฏิบัติถวายเป็นสักการบูชากันไป

พิธีบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เจริญพระพุทธรูปถวายสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช พระสยามเทวาธิราช และถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีดังนี้ (ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม ๒๕๖๑)

* วันอังคารที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ อัญเชิญพระพุทธรสิทธิ์

* วันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ อัญเชิญ พระพุทธรินันทราย

* วันศุกร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ อัญเชิญพระพุทธรมณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกตน้อย)

* วันอังคารที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ อัญเชิญพระคันธารราษฎร์

* วันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ อัญเชิญพระชัยนวรรฐ์

* วันอังคารที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ อัญเชิญ พระพุทธรักษาเนติกาสาวพัตร

* วันศุกร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๑ อัญเชิญพระชัย (หลังช้าง)

* วันศุกร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑ อัญเชิญ พระพุทธรักษาเนติกาสาวพัตร

* วันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๑ อัญเชิญพระชัยนวรรฐ์

* วันเสาร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑ อัญเชิญพระพุทธรมณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกตน้อย)

* วันศุกร์ที่ ๑๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑ อัญเชิญพระพุทธรสิทธิ์

* วันอังคารที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๑ อัญเชิญพระนากสาวดิเรือนแก้ว

* วันจันทร์ที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑ อัญเชิญพระพุทธรมณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกตน้อย)

❖ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สำนักพระราชวังจัดพิธีมหามงคลทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เจริญ พระพุทธมนต์ถวายสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช พระสยามเทวาธิราช และถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ เป็นผู้แทนพระองค์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส โดยมี เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ และมีพระเถระชั้นผู้ใหญ่จากทั่วประเทศ จำนวน ๑๓๕ รูป นำเจริญพระพุทธมนต์

ในการนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อัญเชิญ พระพุทธรูปสำคัญมาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อเป็นมงคลแก่ชีวิต ประเทศชาติ และสืบสานพระราชปณิธาน “ธรรมราชินี” สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙

❖ **เมื่อวันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๐**

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สำนักพระราชวังจัดพิธีมหามงคลทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เนื่องในวันคล้ายวันทรงครองสิริราชสมบัติในรัชกาลที่ ๙ และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต ด้วยทรงพระราชอนุสรณ์คำนึงถึงพระเดชพระคุณสมเด็จพระราชบุพการี

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อัญเชิญ **พระนิรันตราย** มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เป็นโอกาสให้ประชาชนได้สักการบูชา เป็นครั้งแรกนับแต่รัชกาลที่ ๔ เป็นต้นมา

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ **พลเอก เปรม ติณสูลานนท์** ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ เป็นผู้แทนพระองค์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส โดยมี **เจ้าพระคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก** เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์มาร่วมสวดและเจริญพระพุทธมนต์ จำนวน ๑๙๕ รูป เท้าพระชนมพรรษาในรัชกาลที่ ๘ รัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ มาสวดมาติกา

สดับปกรณ์ และเจริญพระพุทธมนต์ เมื่อเจริญพระพุทธมนต์จบ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช ทรงนำเจริญจิตภาวนา โดยได้มีพระดำรัสเชิญชวน ความตอนหนึ่งว่า

"ขอเชิญชวนทุกท่านเพิ่มพูนบุญกุศลครั้งนี้ ด้วยการเจริญจิตภาวนา ทำจิตใจให้สงบ หนึ่ง ให้ปลอดจากอารมณ์มัวหมองทั้งปวง จะระลึกถึงพระพุทธ เป็นอารมณ์ก็ได้ ระลึกถึงพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ก็ได้ ระลึกถึงพระสงฆ์ผู้เป็นพุทธสาวกเป็นอารมณ์ก็ได้ ระลึกถึงศีล ระลึกถึงความ ดีงาม หรือ บุญกุศลต่างๆ เป็นอารมณ์ก็ได้ จากนั้นจงทำความว่างให้เกิดในจิต ใ้รู้สึกสบายกันทุกคน ขอเชิญสงบใจ เจริญจิตภาวนา

และเมื่อพอสมควรแก่เวลาแล้ว ขอทุกท่านจงน้อมใจ ระลึกถึงบุญกุศล ทั้งปวงนี้ ให้ประมวลเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระ บวรพมหากษัตริย์ทุกๆ พระองค์ และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระ เจาอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ขอทุกท่านจงตั้งความปรารถนาดี ต่อเพื่อนร่วมชาติ ตั้งตนเองไว้ที่ความสุจริตกาย วาจา และใจ ทำให้ บ้านเมืองไทยของเรา รุ่งเรืองไพบูลย์ยิ่งขึ้นไป สมดังพระราชประสงค์ จานงหมายทุกประการเทอญ"

❖ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพระราชานุญาตให้รัฐบาลจัดพิธีมหามงคลบำเพ็ญพระราชกุศล อุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อัญเชิญ **พระพุทธรมณีรัตน-ปฏิมากร (พระแก้วมรกตน้อย)** มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อให้ประชาชนได้สักการบูชา อนึ่ง พระพุทธรมณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกตน้อย) เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยประทับขัดสมาธิเพชรที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สถาปนาขึ้น สำหรับประดิษฐานเป็นปูชนียวัตถุสำคัญประจำพระราชวังดุสิต สร้างด้วยวัสดุศิลาหยกโดยช่างอัญมณีประจำพระราชสำนักรัสเซีย เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประดิษฐานบนพระแท่นพุทธสิงหาสน์ภายใต้พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร ลักษณะเดียวกับพระที่นั่งภัทรบิฐมณฑลศาลารามราชอาสน์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระ

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เชิญพระแทนมิ่งมงคลศิลาของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช มาประกอบขึ้นเป็นพระราชบัลลังก์สำหรับพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมโภชในรัชกาลที่ ๖

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์มาร่วมสวดและเจริญพระพุทธมนต์ จำนวน ๒๕๑ รูป และประชาชนเจริญจิตภาวนาถวายเป็นพระราชกุศลด้วย

การนี้ **พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานฝ่ายฆราวาส**

❖ เมื่อวันอังคารที่ ๒๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพระราชานุญาตให้รัฐบาลจัดพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวาย พระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ มณฑลพิธี พระลาน พระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อัญเชิญ **พระคันธารราษฎร์** มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อให้ประชาชนได้สักการบูชา

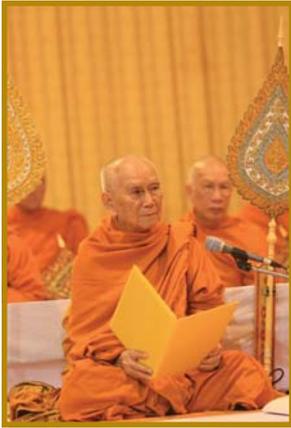
การนี้ **พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี** เป็นประธานฝ่าย **ฆราวาส**

เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์ร่วมสวดและ เจริญพระพุทธมนต์ จำนวน ๒๔๑ รูป ในพิธีมหามงคล

โอกาสนี้ **เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช ประทานพระสัมโมทนียกถา** ความตอนหนึ่งว่า

"เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาสจากสมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกะทำ

กิจกรรมมงคล คือได้มาสวดและเจริญพระพุทธมนต์ด้วยกัน เป็นพลังอันยิ่งใหญ่ เพื่อสามารถสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้บังเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

ขอให้ทุกท่านจงประมวลพลังแห่งความดีงามนี้ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ พร้อมด้วย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

อาตมาขอเชิญชวนทุกท่านพึงพิจารณาไปที่องค์พระคันธารราษฎร์ ที่ประดิษฐานเป็นประธานอยู่ท่ามกลางมหาสมาคมนี้

พระพุทธรูปองค์นี้เป็นปูชนียวัตถุที่ล้ำค่ายิ่ง ที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างขึ้นเป็นมิ่งมงคลแห่งราชอาณาจักรไทย

พระพุทธรูปปางนี้ มีตำนานอยู่ว่า ในสมัยหนึ่งที่เมืองสาวัตถี ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล พระพุทธเจ้า มีพระประสงค์จะอนุเคราะห์มหาชน จึงทรงผ้าอาบน้ำฝนแล้วเสด็จไปประทับ ณ บันไดสระบัว ทรงยกพระหัตถ์ขวาขึ้นกวักเรียกฝน พระหัตถ์ซ้ายรองรับน้ำฝน ด้วยพุทธานุภาพและพระมหากรุณาต่อสรรพสัตว์ ฝนก็ได้ตกลงมาเป็นอัมพรชัย

เมื่อแลเห็นพระพุทธรูปองค์นี้ จึงทำให้อาตมภาพระลึกถึงบทรบราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอนหนึ่งที่ว่า

“อันความกรุณาปรานี
จะมีใครบังคับก็หาไม่
หลังมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ
จากฟากฟ้าสุรลัยสู่แดนดิน
เป็นสิ่งดีสองชั้นพลันปลื้มใจ
แก่ผู้ให้และผู้รับสมถวิล
เป็นพลังเลิศพล้งอื่นทั้งสิ้น
เจ้าแผ่นดินผู้ทรงพระกรุณา”

เดือนสิงหาคมเป็นเดือนเฉลิมพระชนมพรรษา ของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ผู้ทรงเป็นแบบอย่างอันดีงามของบุคคลผู้มีความกรุณาอันยิ่งใหญ่ เหมือนฝนอันชื่นใจ คอยหล่อเลี้ยงคนไทยทุกคนตลอดมา

จึงขอให้คนไทยทุกคน เจริญรอยพระยุคลบาท ด้วยการแผ่เมตตา ให้อภัยและกัน มีความกรุณาปรานีต่อกันอย่างจริงใจ มีดวงจิตที่เอิบอิมเพราะ การให้โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทนแก่ตนเอง จงมุ่งสร้างความสุขในชาติบ้านเมือง เป็นสำคัญ

ขอเราทั้งหลาย จงร่วมกันเจริญจิตภาวนา ทำจิตให้สงบ ให้ออกจาก อารมณ์ทั้งปวง จนบังเกิดเป็นความสบาย เป็นกระแสแห่งความร่มเย็น แผ่ครอบคลุมทั่วแผ่นดินไทย”

❖ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ สำนักพระราชวัง จัดพิธีมหามงคลทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ พร้อมอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคล แต่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อัญเชิญ **พระชัยนารัฐ** มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อให้ประชาชนได้สักการบูชา

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ **พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี** เป็นผู้แทนพระองค์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

การนี้ **เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก** เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์มาร่วมสวด และเจริญพระพุทธมนต์ จำนวน ๒๔๑ รูป ในพิธีมหามงคล

โอกาสนี้ **เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช ประทานพระสัมโมทนียกถา** ความตอนหนึ่งว่า

"เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาสจากสมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำกิจกรรมทางคัล เนื่องใน **'วันสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า'** พวกเราได้มาร่วมกันสวดมนต์ สำนึกกาย วาจา ใจ เป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่ทำให้ได้ประจักษ์แล้วว่า ความสามัคคีพร้อมเพรียงกันนั้น สามารถสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้บังเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

ขอให้ทุกท่านจงตั้งใจประมวลพลังความดีงามนี้ น้อมถวายเป็นพระราชกุศล เพิ่มพูนพระบารมีธรรมถวายแด่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

เราต่างทราบกันดีอยู่แล้วว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชคุณูปการยิ่งใหญ่ต่อประเทศชาติเพียงไร ความสุขความเจริญในชีวิตของคนไทยในวันนี้ ล้วนเป็นผลจากพระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญไว้ทั้งสิ้น อุดมการณ์ที่ทรงปลูกฝังเน้นย้ำไว้แก่คนไทย ได้แก่ **'ความเสียสละ'** และ **'ความสามัคคี'** ดังบทพระราชนิพนธ์ที่ว่า

‘ชาติใดไว้รักสมัครสมาน
จะทำการสิ่งใดก็ไร้ผล
แม้ชาติย่อยยับอัปจน
บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร’

แนวพระราชดำรินี้ สอดคล้องกับธรรมะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ที่ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทไว้ว่า ‘**สุขา สุขขุส สามัคคี**’ แปลความว่า

‘**ความพร้อมเพรียงของหมู่ ยังให้เกิดสุข**’

เราทุกคนต่างต้องการความสุขกันทั้งนั้น แต่ถ้าคนไทยไม่สามัคคี
พร้อมเพรียงกันแล้ว ความสุขไม่มีทางจะเกิดขึ้นได้ ‘**สามัคคี**’

ย่อมเริ่มต้นจากการที่แต่ละคนแต่ละฝ่าย ยอม ‘เสียสละ’ ประโยชน์
ส่วนตนก่อน

ถ้าไม่มีใครยอมสละความเห็นแก่ตัว ไม่มีใครยอมพลีความสุขสบาย
ของตัว เพื่อประโยชน์ของชาติ ถ้าทุกคนมัวคิดจะเอาแต่ใจตนเอง เอาตนเอง
เป็นใหญ่ เป็นที่ตั้ง ชาติวินัยในการอยู่ร่วมกัน ความวิวิาทบาดหมางย่อมเกิดขึ้น
ความปรองดองที่แท้จริงก็จะไม่มีวันเกิดขึ้นได้ ถ้าประเทศชาติบ้านเมืองไม่มี
ความสุข นั้นแปลว่าบุคคลแต่ละคน ก็ไม่มีความสุข

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน มีพระราชปณิธานตรงตรงกัน คือทรงปรารถนาให้คนไทยมี **'ความสุข'** แต่ความสุขนั้นเป็นเป้าหมาย เราจะไปถึงได้อย่างไร?

ทั้งสองพระองค์พระราชทานแนวทางไว้ให้แล้ว คือถ้าเราทั้งหลาย รู้จักเสียสละความเป็นตัวเป็นตน ด้วยการมี **'จิตอาสา'** พร้อมพลกำลังของตน โดยมุ่งหมายประโยชน์ที่ใหญ่กว่า คือประโยชน์ส่วนรวม ความสามัคคีย่อมเกิดขึ้นได้ และถ้าประโยชน์ส่วนรวมเกิดขึ้นเมื่อไร ประโยชน์ส่วนตน คือ **'ความสุข'** ก็พลอยเกิดขึ้นไปพร้อมกันเมื่อนั้น นั่นแหละคือกระบวนการที่คนไทย ต้องสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้

ในโอกาสนี้ ขอทุกท่านจงอธิษฐานในใจว่านับแต่บัดนี้ จะมุ่งมั่นลดละ ความชั่วที่มีอยู่ให้หมดไปจากกาย วาจา และใจ และจะตั้งใจทำแต่ความดี ตลอดเวลา แล้วจงร่วมกันบำเพ็ญจิตภาวนา ทำจิตให้สงบ ให้ห่างจากความ เศร้าหมองทั้งปวง"

❖ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ สำนักพระราชวัง จัดพิธีมหามงคลทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญ พระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อัญเชิญ พระพุทธกำเนิด กาสาวพัสตร์ พระพุทธรูปสำคัญที่หล่อขึ้นเมื่อครั้งทรงผนวช วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อให้ประชาชนได้สักการบูชา

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

การนี้ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์ มาร่วมสวดและเจริญพระพุทธมนต์ จำนวน ๒๗๕ รูป ในพิธีมหามงคล

โอกาสนี้ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช ประทานพระสัมโมทนียกถา ความตอนหนึ่งว่า

"เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาสจากสมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำกิจกรรมมงคลอีกวาระหนึ่ง

ขอทุกท่าน จงประมวลพลังแห่งความดีงาม ถวายเป็นพระราชกุศล แต่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ทุกครั้งที่เทศกาลปีใหม่ใกล้เข้ามา ทุกคนต่างมีความหวังว่า ความสุขในปีหน้า จะมีมากกว่าปีก่อน อย่างไรก็ตาม การจะให้ปีใหม่เป็นปีแห่งความสุข ความเจริญยิ่งกว่าปีเก่า ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งที่แต่ละบุคคล จะมีสติรู้ตัว และปัญญา รู้คิด ได้มากน้อยเพียงไร ในอันที่จะปลดเปลื้องความทุกข์ของตน และของส่วนรวม

ขอให้ทุกคนจะระลึกอยู่เสมอว่า สังคมใดจะมีความสุข สมาชิกในสังคมนั้นต้องรู้จักสงบกาย สงบวาจา และสงบใจให้ได้ก่อน ถ้าแต่ละคนในสังคมยังมีจิตใจเร่าร้อนด้วยความโลภ ความโกรธ และความหลง ยังไม่รู้จักพอ ไม่รู้จักประมาณ **'ความสงบ'** ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ และ **'ความสุข'** ก็ย่อมเกิดขึ้นไม่ได้เช่นกัน

เพราะฉะนั้น ถ้าเกิดความคิดที่จะพูดร้าย หรือจะทำร้าย เมื่อนั้น จงรีบสงบใจ อาจใช้กุศโลบายแสวงหาความสงบ ด้วยการระลึกถึงภาพ **'ธงไตรรงค์'** ให้ปรากฏขึ้นในดวงจิตก็ได้ ขอให้นึกถึง **วีรสีแดง** แล้วระลึกว่าชาติจะสงบไม่ได้ ถ้าพูดร้ายหรือทำร้ายกัน ขอให้นึกถึง **วีรสีขาว** แล้วระลึกว่าพระพุทธศาสนาตลอดจนทุกๆ ศาสนา ล้วนสอนให้ไม่พูดร้าย ไม่ทำร้ายกัน และขอให้นึกถึง **วีรสีน้ำเงิน** แล้วระลึกว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงปรารถนาให้บ้านเมืองเรา มีความสงบสุข

เมื่อคิดได้ดังนี้ กาย วาจาของเรา ก็จะสงบ บ้านเมืองก็ย่อมสงบ สมกับคำว่า **'ไทยนี้รักสงบ'** แล้วความสุขในปีใหม่ ย่อมทวียิ่งขึ้นกว่าปีเก่าได้อย่างแน่นอน'

❖ เมื่อวันศุกร์ที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ สำนักพระราชวัง จัดพิธีมหามงคลทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ มลฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้อัญเชิญ **พระชัย (หลังช้าง)** พระพุทธรูปสำคัญของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อให้ประชาชนได้สักการบูชา

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ **พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี** เป็นผู้แทนพระองค์ไปเป็นประธานฝ่ายฆราวาส

การนี้ **เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก** เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์มาร่วมสวด และเจริญพระพุทธมนต์รวม ๒๓๙ รูป ในพิธีมหามงคล

โอกาสนี้ **เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช ประทานพระสัมโมทนียกถา** ความตอนหนึ่งว่า

"เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาส จากสมเด็จพระบรมพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำกิจกรรมทางศาสนาเนื่องในวันจักรี ในวันที่

ขอให้ทุกท่านจงตั้งใจ ประมวลพลังความดีงาม น้อมถวายเป็นพระราช กุศลแด่สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้าทั้ง ๙ รัชกาล และถวาย พระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรม ราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงสถาปนา กรุงรัตนโกสินทร์ เป็นราชธานีให้เราทั้งหลายได้พำนักพึงพิงอยู่อย่างร่มเย็น เป็นสุข นับถึงวันนี้ได้ ๒๓๖ ปีแล้ว พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ทุกพระองค์ นับแต่รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลปัจจุบัน ทรงทำนุบำรุงประเทศชาติด้วย

'พระราชปณิธาน' มุ่งหมายให้ราษฎรของพระองค์มี **'ความสุข'** โดยทั่วหน้า เราทั้งหลายผู้ล้วนอาศัยไถ่ร่มพระบารมี ควรคิดใคร่ครวญให้ถ้วนถี่ถึง พระราชปณิธานนั้นๆ แล้วเร่งน้อมนำมาเป็นปณิธานของตนๆ เพื่อบันดาลลด ความรุ่งเรืองโง่เขลาไปสู่สังคมไทยสืบไป

การปลูกปณิธานในใจ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จได้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนไว้ว่า ต้องมีคุณธรรม ที่เรียกว่า **'ฉันทะ'** คือความพอใจที่จะกระทำเป็นเบื้องต้น ฉันทะนี้จักเป็นพลัง นำไปสู่วิริยะ ก่อความสำเร็จได้ในเบื้องปลาย

อย่างไรก็ตาม ความพอใจที่จะเสียสละความสุขของตนเพื่อความสุขส่วนรวม หรือความพอใจที่จะลดทิวิฐานะส่วนตน รู้จักให้อภัยกันและกัน เพื่อความสามัคคีปรองดอง จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากปราศจากคุณธรรมที่เรียกว่า **‘ปัญญา’** คือความรู้จักเหตุ รู้จักผล และเห็นคุณประโยชน์ของความดีที่จักได้กระทำความดีมากกว่าความเห็นแก่ตัว

จึงขอให้ทุกท่านใช้โอกาสวันจักรี เป็นวันเริ่มต้นศึกษาถึงพระราชคุณูปการของพระบรมราชจักรีวงศ์ เพื่อให้เห็นประโยชน์ที่แท้จริงของการเจริญรอยตามพระราชปณิธาน อันจักนำมาซึ่ง **‘ฉันทะ’** ความพอใจที่จะวิริยะพากเพียรอุทิศตนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน อันหมายถึงการบำรุงรักษาสถาบันชาติ ซึ่งเสมอด้วยความสุขส่วนบุคคลของแต่ละคนๆ ที่อาศัยในราชอาณาจักรนี้นั่นเอง

และการปลุกฉันทะความพอใจ จนเป็นปณิธานที่จะอุทิศตนเป็น **‘ชาติพลี’** ได้ด้วยใจจริง ฉะนั้นแล คือ **‘ราชพลี’** สมองพระมหากษัตริย์คุณอันล้ำเลิศที่สุด"

❖ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สำนักพระราชวังจัดพิธีมหามงคลทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันวิสาขบูชา ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อัญเชิญ **พระพุทธรักษาเนติกาสาวพัสดร์** มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อให้ประชาชนได้สักการะ

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

การนี้ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์ร่วมสวดและเจริญพระพุทธมนต์ จำนวน ๑๙๙ รูป ในพิธีมหามงคล

โอกาสนี้ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช ประทานพระสัมโมทนียกถา ความตอนหนึ่งว่า

“เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาส จากสมเด็จพระมหามิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้มาประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำกิจกรรมมงคลอีกวาระหนึ่ง

ขอให้ทุกท่านจงตั้งใจ ประมวลพลังความดีงามนี้ น้อมถวายเป็นพระราชกุศล เพิ่มพูนพระบารมีธรรม ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พร้อมทั้งถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

เราต่างทราบกันดีอยู่แล้วว่า พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชคุณูปการยิ่งใหญ่ต่อประเทศไทยเพียงไร

พระองค์ทรงดำเนินพระบรมราชาบายในรัชสมัยของพระองค์ด้วย ‘สันติวิธี’ การอันใดที่อาจเป็นเหตุแห่งความเดือดร้อนวุ่นวายถึงขั้นเป็นจลาจลในบ้านเมือง

การนั้นจะทรงพยายามหลีกเลี่ยง ทรงพร้อมยอมเสียสละทุกสิ่งทุกอย่าง
อย่างไม่ทรงยึดมั่นถือมั่นในทิวิมานะ เพราะพระองค์ทรงมุ่งหวังเป้าหมาย
เพียงอย่างเดียว กล่าวคือ **‘สันติสุข’** ของประชาชาราษฎร์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทไว้ว่า **‘นตฺถิ สนฺติ
ปรํ สุขํ ความสุขอื่นยิ่งกว่าความสงบ ไม่มี’** แต่การจะพบกับความสงบจนมีใจ
เป็นสุขได้ ก็จะไม่มีเช่นกัน หากเราทั้งหลายไม่รู้จักการเอื้อเพื่อให้บ้านแก่กัน
และกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ **‘อภัย’** อันเป็นการให้ที่ประเสริฐยิ่ง

‘อภัยทาน’ นั้น คือการให้ความไม่มีภัย หรือการให้ความปลอดภัย
บ้านใดเมืองใด พลเมืองมุ่งแต่ความบาดหมาง ร้าวฉาน ก่อเวรก่อภัยกัน
บ้านนั้นเมืองนั้นก็อยู่ร้อนนอนทุกข์ มีแต่ความเสื่อมทรามลง

ในขณะที่บ้านใดเมืองใด พลเมืองมุ่งแต่ความสามัคคีปรองดอง
หวังดีหวังเจริญต่อกัน ถึงจะมีการทะเลาะเบาะแว้งกันบ้างตามประสาคนอยู่รวม
เหย้าเรือนเดียวกัน ก็รีบกลับใจมาแผ่เมตตา ให้อภัยทานแก่กัน ไม่ปล่อยให้
รุนแรงถึงขั้นประหัตประหาร หรือแบ่งฝักแบ่งฝ่ายมาปะทะกัน บ้านนั้นเมืองนั้น
ก็จะอยู่เย็นเป็นสุข มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง

ในโอกาสนี้ จึงขอทุกท่านจงอธิษฐานในใจ ว่านับแต่นี้ จะดำเนินชีวิต
ด้วยเมตตาธรรม จะไม่ถือโทษโกรธเคืองกัน ให้อภัยต่อทุกชีวิต ไม่ว่ามิตร
หรือศัตรู จงแผ่เมตตาเป็นกระแสแห่งความเยือกเย็นออกไปอย่างไม่มี
ประมาณ”

❖ **เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๑**

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้จัดการทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระลานพระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ **พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี** เป็นผู้แทนพระองค์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ **อัญญาเชิญ พระชัยนวรรฐ** มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อให้ประชาชนได้สักการะ

การนี้ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จไปทรงเป็นประธานสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์ มาร่วมสวด และเจริญพระพุทธมนต์ จำนวน ๑๙๙ รูป ในพิธีมหามงคล

โอกาสนี้ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช **ประทานพระสัมโมทนียกถา** ความตอนหนึ่งว่า

“เราทั้งหลายได้รับพระราชทานโอกาส จากสมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ให้นำประชุมพร้อมเพรียงกัน เพื่อกระทำการจมหามงคลอีกวาระหนึ่ง ขอให้ทุกท่านจงตั้งจิตประมุขพลังความตั้งงามนี้ น้อมถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร กับทั้งถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๘ และรัชกาลที่ ๙ ทรงเปี่ยมด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ต่อปวงชนชาวไทย การที่ท่านทั้งหลายได้มาร่วมกันบำเพ็ญคุณงามความดีที่ศฤงคารยอมได้ชื่อว่าเป็นกตัญญูกตเวที

โอกาสนี้ จึงขอให้ทุกท่านน้อมรำลึกถึงพระราชจริยวัตร และพระราชนิยกิจของทั้งสองพระองค์ แล้วมุ่งมั่นเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท ขอให้ใคร่ครวญดูให้ถี่เถิดว่า สมเด็จพระบูรพมหากษัตริย์ทั้งสองพระองค์นี้ ทรงมีน้ำพระราชหฤทัยอาจหาญแกล้วกล้าเพียงไร

ในท่ามกลางบ้านเมืองที่ไม่ค่อยจะเป็นปกติสุขเรียบร้อยนักในยุคนั้น กลับทรงยอมเสียดสละ แกรับพระราชภาระอันใหญ่หลวง เพื่อแก้ไขความทุกข์ยากของราษฎร ทั้งสองพระองค์ทรงเป็นตัวอย่างของบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็น **‘บัณฑิต’** ผู้สามารถนำพาประชาชนให้ผ่านพ้นวิกฤตการณ์นานมาได้ อย่างน่าอัศจรรย์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงภาพิตสังสอนพุทธบริษัท ปรากฏเนื้อความอยู่ในมหาสารชาดก ความว่า **‘ในยามคับขัน ย่อมปรารณาผู้ที่กล้าหาญ ในเวลาปรักษาภิจักร ย่อมปรารณาคณที่ไม่พูดพร่ำ เมื่อขวน้ำมีรสอร่อย ย่อมปรารณาคณอันเป็นที่รักชกชวกันบริโภค และเมื่อปัญหาอันลึกซึ้งเกิดขึ้น ย่อมปรารณาบัณฑิตผู้แก้ปัญหาได้’**

ขอให้พิจารณาดูสังคมเราทุกวันนี้ว่าพวกเราอยู่ในภาวะที่ปรารณาคบุคคลประเภทดังกล่าวข้างต้นหรือไม่ บุคคลผู้กล้าหาญ ไม่พูดพร่ำ เป็นที่รัก และที่สำคัญที่สุดคือ เป็นบัณฑิตผู้เฉลียวฉลาด ย่อมเป็นที่พึงปรารณาในที่ทั้งปวง เพราะฉะนั้น จึงขอให้คนไทยทุกคน สังสมอุปนิสัยของตนๆ ให้เป็นคนกล้าหาญ เป็นคนไม่พูดพร่ำ ทำตนให้เป็นที่น่ารัก และอบรมเจริญปัญญาให้ถึงความ เป็นบัณฑิต เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของสังคมไทย

เวลานี้ที่จังหวัดเชียงราย เรามีเพื่อนร่วมชาติที่ตกอยู่ในยามคับขัน กำลังประสบปัญหาอยู่ในถ้ำหลวง แม้สมเด็จพระบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ก็ทรงเป็นห่วง ทรงอาราธนาให้พระสงฆ์ร่วมกันเจริญกรรมียเมตตสูตร ๓ จบ เพื่อเป็นพลังช่วยเหลือผู้ที่ประสบทุกข์อยู่นั้น จึงขอให้ทุกท่านจงร่วมกันแผ่เมตตาให้ทุกชีวิตปลอดภัยพ้นอันตรายทั้งปวง”

❖ **เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑**

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพระราชานุญาตให้รัฐบาลจัดพิธีมหามงคลบำเพ็ญพระราชกุศล อุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อัญเชิญ **พระพุทธรูปมณีรัตน์-ปฎิมากร (พระแก้วมรกตน้อย)** มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อให้ประชาชนได้สักการบูชา

การนี้ สมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม และเจ้าอาวาส วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นประธานผ่านสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์มาร่วมสวดและเจริญพระพุทธมนต์ จำนวน ๒๔๓ รูป และประชาชนเจริญจิตภาวนาถวายเป็นพระราชกุศลด้วย

การนี้ **พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานฝ่ายฆราวาส**

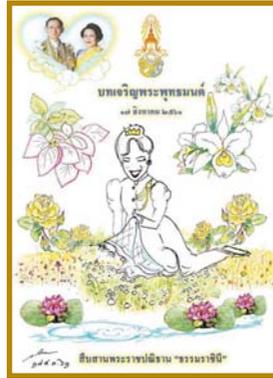
❖ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ให้สำนักพระราชวังจัดพิธีมหามงคลทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย
พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญ
พระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรม
ราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิม
พระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้อัญเชิญ **พระพุทธรูปสีห์**
มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อให้ประชาชนได้สักการบูชา อันจะ
เป็นมงคลแก่ชีวิต ประเทศชาติ และสืบสานพระราชปณิธาน **“ธรรมราชินีของ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙”**

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ **นายพลากร สุวรรณรัฐ
องคมนตรี** เป็นผู้แทนพระองค์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

การนี้ สมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม และเจ้าอาวาส วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นประธานผ่านสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์ร่วมสวดและเจริญพระพุทธมนต์ จำนวน ๑๘๕ รูป ในพิธีมหามงคล

ในการนี้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดพิมพ์หนังสือบทเจริญพระพุทธมนต์เพื่อพระราชทานแก่ผู้มาร่วมพิธี และพระราชทานภาพวาดฝีพระหัตถ์เป็นภาพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ประทับท่ามกลางดอกไม้ในพระนามาภิไธย ได้แก่ กุหลาบควีนสิริกิติ์ แคนลียาควีนสิริกิติ์ พิมพ์เป็นภาพปกหนังสือบทเจริญพระพุทธมนต์ และเชิญอักษรพระปรมาภิไธย ว.ป.ร พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ฉายกับสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ล้อมกรอบด้วยรูปหัวใจ และข้อความ **"สืบสานพระราชปณิธาน ธรรมราชินี"**

และปรกรองของหนังสือบทเจริญพระพุทธมนต์ลงพิมพ์ภาพดอกไม้ในพระนามาภิไธยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ พร้อมประวัติความเป็นมาและความหมายของดอกไม้ดังกล่าว

❖ **เมื่อวันอังคารที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๑**

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้จัดการทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ มณฑลพิธี พระลานพระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อัญเชิญ **พระนากสชาติ-เรือนแก้ว** มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อให้ประชาชนได้สักการบูชา

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ **นายอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ** องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

การนี้ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์มาร่วมสวดและเจริญพระพุทธมนต์รวม ๑๙๙ รูป ในพิธีมหามงคล

โอกาสนี้ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระสังฆราช ประทานพระสัมไมทนียกถาคความตอนหนึ่งว่า

“สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระราชทานพระราโชวาทไว้ เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของคนทำงานว่า ‘ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง’ ”

ความข้อนี้อสอดคล้องกับพระจริยาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ข้อ ‘โลกัตถจริยา’ คือการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมหาชน ซึ่งได้แก่การประกาศธรรมที่จะนำประโยชน์มาสู่ผู้ปฏิบัติทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ขอให้ท่านทั้งหลายตรึกตรองดูเถิดว่า ‘บุคคลสำคัญของโลก’ ผู้มีนามจารึกในประวัติศาสตร์ หรือบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็น ‘วีรบุรุษ-วีรสตรี’ เป็นที่สรรเสริญยกย่องล่วงกาลผ่านมานานนับศตวรรษ ล้วนเป็นผู้พลีอุทิศตนเพื่อผู้อื่นทั้งสิ้น

ผู้ประกอบคุณประโยชน์ส่วนรวม และยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตน กระทั่งชีวิตก็พลีได้ เพื่อรักษาความถูกต้องดีงาม ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ครองจริยาพระโพธิสัตว์ตามหลักพระพุทธศาสนา

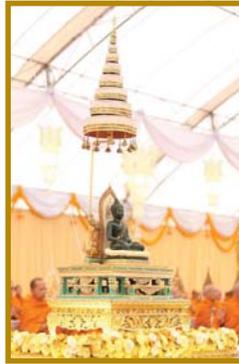

แม้ในหลาย ๆ ครั้งจะเป็นภารกิจอย่างปิดทองหลังพระ แต่ของภาคภูมิใจว่าทุกการทำงานที่ทำได้ด้วยความสุจริต มุ่งประโยชน์สุขของผู้อื่น เป็นสำคัญ ความดีย่อมสำเร็จเป็นความดีแล้ว ดุจดั่งเช่นการปฏิบัติงานสนองพระเดชพระคุณเบื้องหลังการทรงงานของสมเด็จพระปียมหาราช ในคราววิกฤตการณ์ ร.ศ.๑๑๒ ซึ่งปรากฏว่ามีพระบรมวงศ์บังพระองค์ทรงเป็นแรงสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายหน้าหรือฝ่ายใน เช่น สมเด็จพระเจ้าฟ้าสุทธาทิพยรัตนกรมหลวงศรีรัตนโกสินทร เป็นต้น ก็ทรงงานอยู่เบื้องหลัง ยังทรงสามารถช่วยให้พระราชกรณียกิจในรัชกาลที่ ๕ ลุล่วงได้

จึงขอคนไทยไม่ว่าชายหรือหญิง จงละความเห็นแก่ตัว พร้อมเร่งเพิ่มพูนความเสียสละ อุทิศกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา เพื่อประโยชน์สุขของสังคมไทย

แม้มีปัญหาและอุปสรรคมาก็ดชวางการบำเพ็ญตนเช่นนั้น ก็ขออย่าได้ย่อท้อ เพื่อรักษาคุณสมบัติของ ‘จิตอาสา’ ให้มั่นคงสถาพรอยู่ในอุดมการณ์ชีวิตของทุกคน อันจะทำให้ปัญหาและอุปสรรคของบ้านเมืองผ่านพ้นไปได้ด้วยดี”

❖ **เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑**

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้จัดการทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เจริญพระพุทธมนต์ถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ มณฑลพิธีพระลานพระราชวังดุสิต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้อัญเชิญ **พระพุทธรูปนิรันต-ปฏิมากร (พระแก้วมรกตน้อย)** มาประดิษฐานเป็นพระประธานในพิธี เพื่อให้ประชาชนได้สักการบูชาอันจะเป็นมงคลแก่ชีวิต ประเทศชาติ และสืบสานพระราชปณิธาน “ธรรมราชินี” ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙

การนี้ **สมเด็จพระวันรัต กรรมการมหาเถรสมาคม และเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร** เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ โดยมีพระสงฆ์มาร่วมสวดและเจริญพระพุทธมนต์ จำนวน ๒๐๗ รูป และประชาชนเจริญจิตภาวนาถวายเป็นพระราชกุศลถวาย

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ **นายเกษม วัฒนชัย อดีตรองนายกรัฐมนตรี** เป็นผู้แทนพระองค์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

พระพุทธรูปสำคัญ พระประธานในพิธีบำเพ็ญพระราชกุศล
เจริญพระพุทธมนต์ถวายฯ และถวายพระพรชัยมงคลฯ

พระพุทธนรสีห์

ประวัติ

สืบเนื่องจากเมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรง-
ราชานุภาพ ทรงดำรงตำแหน่งเป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เสด็จไปตรวจ
ราชการเมืองเชียงใหม่ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๔๑ เสด็จไปที่วัดพระสิงห์
เมืองเชียงใหม่ ทอดพระเนตรเห็นพระพุทธรูปขัดสมาธิเพชรแบบเชียงแสน
องค์หนึ่ง ตั้งไว้บนฐานชุกชี ในพระวิหารหลวงวัดพระสิงห์ มีลักษณะงาม

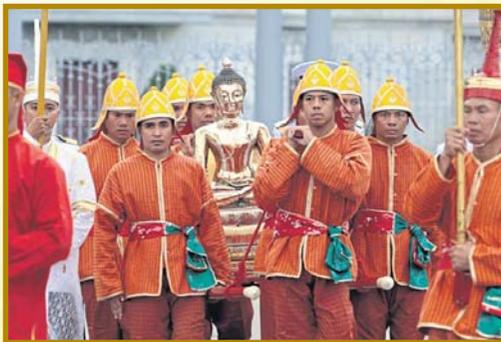

จึงตรัสขอเจ้าอินทรวโรรสสุริยวงศ์ อัญเชิญลงมาไว้สำหรับทรงสักการบูชา
ในท้องพระโรงวังที่ประทับในกรุงเทพฯ

ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕
ทรงสร้างวัดเบญจมบพิตร มีพระราชประสงค์จะใคร่ได้พระพุทธรูปโบราณ
ที่มีลักษณะงาม สำหรับตั้งในศาลาการเปรียญ ซึ่งตั้งใจว่าจะทรงสร้างใหม่
มีพระราชดำรัสสั่งให้สมเด็จพระยาตำราจนาอนุภาพทรงสืบหา สมเด็จพระ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพจึงกราบทูลถึงพระพุทธรูปที่ได้ทรงเชิญมาจาก
เมืองเชียงใหม่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน
ไปที่วัง ได้ทอดพระเนตรเห็นพระพุทธรูปองค์นี้ก็ตรัสว่า **"พระองค์นี้งาม
แปลกจริงๆ"** และจึงโปรดเกล้าฯ ให้แห่อัญเชิญพระพุทธรูปไปที่พลับพลา
ในพระราชวังดุสิต แล้วถวายพระนามว่า **"พระพุทธรูประสิทธิ์"** เมื่อสร้าง
พระอุโบสถ (ชั่วคราว) ที่วัดเบญจมบพิตรแล้วเสร็จ ในปีต่อมาจึงอัญเชิญ
พระพุทธรูประสิทธิ์ ไปเป็นพระประธาน **"ทรงพระราชดำริว่า พระพุทธรูประสิทธิ์
เป็นพระพุทธรูปอันมีพระพุทธรูลักษณะงามยิ่งนักจะหาเสมอเหมือนได้โดยยาก"**

ต่อมาเมื่อสร้างพระอุโบสถวัดเบญจมบพิตรแล้วเสร็จ จึงโปรดเกล้าฯ
ให้อัญเชิญพระพุทธรูชินราชจำลองมาเป็นพระประธานภายในพระอุโบสถ

ส่วนพระพุทธรูประสิทธิ์นั้นโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญไป ประดิษฐานบน
ชั้นที่ ๓ ของพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต อันเป็นที่ประทับส่วนพระองค์
และประดิษฐานสืบมาจวบจนทุกวันนี้

พระพุทธนิรันตราย

ประวัติ

พระพุทธนิรันตราย เป็นพระพุทธรูปหล่อด้วยทองคำ มีการค้นพบเมื่อปี พุทธศักราช ๒๓๙๙ ตามประวัติกล่าวไว้ว่า กำนันอิน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่เมืองปราจีนบุรี^๔ ท่านฝันว่าจับช้างเผือกได้ หลังจากนั้นไม่นาน ท่านกับบุตรชายชื่อนายยัง เดินทางเข้าป่าเพื่อขุดมันนกในบริเวณชายป่า ห่างจากดงศรีมหาโพธิ์ ประมาณ ๓ เส้น ก็ได้พบพระพุทธรูปหล่อด้วยทองคำเนื้อหก มีน้ำหนักถึง ๘ ตำลึง ท่านจึงนำไปมอบให้พระเกรียงไกร กระบวนยุทธ ปลัดเมืองฉะเชิงเทรา พระเกรียงไกรจึงได้พากำนันอินและนายยัง เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายพระพุทธรูปทองคำ พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ว่า...สองพ่อลูกมีกตัญญูต่อพระพุทธศาสนา และพระเจ้าแผ่นดิน ขุดได้พระทองคำแล้วไม่ทำลายหรือซื้อขายเป็นประโยชน์ส่วนตัวแล้ว ยังมีน้ำใจนำมาทูลเกล้าฯ ถวาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินตราให้เป็นรางวัล และโปรดให้เจ้าพนักงานอัญเชิญพระพุทธรูปทองคำไปประดิษฐาน ณ หอพระเสถียรธรรมปริตคูกับพระกริ่งทองคำน้อย

^๔ จังหวัดปราจีนบุรี ในปัจจุบัน

ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๓ มีคนร้ายลักลอบเข้าหอเสถียรธรรมปริตลักเอาพระกริ่งทองคำองค์น้อยไป เป็นที่น่าแปลกใจที่กลับไม่เอาพระพุทธรูปทองคำที่ประดิษฐานอยู่คู่กันไปด้วย ทั้งที่องค์พระมีขนาดเชื่องกว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่า...พระพุทธรูปซึ่งกำหนดอินทูลเกล้าฯ ถวายนั้น เป็นทองคำทั้งแท่งและใหญ่กว่าพระกริ่ง ควรที่คนร้ายจะลักองค์ใหญ่ไปแต่กลับละไว้ เช่นเดียวกับผู้ที่ขุดได้ ไม่ทำอันตราย เป็นเรื่องมหัศจรรย์ที่แคล้วคลาดถึง ๒ ครั้ง...พระองค์จึงทรงถวายพระนามว่า **"พระนิรันตราย"** จากนั้นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริให้เจ้าพนักงานทำการหล่อ พระพุทธรูปนั่ง ปางสมาธิเพชร เนื้อทองคำ ขนาดหน้าตักกว้าง ๕ นิ้วครึ่ง เพื่อสวมพระนิรันตรายไว้อีกชั้นหนึ่ง และโปรดฯ ให้หล่อเป็นเนื้อเงินบริสุทธิ์อีกองค์หนึ่งไว้คู่กัน

เมื่อพระสงฆ์ฝ่ายธรรมยุติมีพระอารามมากขึ้น ในปีพุทธศักราช ๒๔๑๑ พระองค์จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้หล่อพระพุทธรูปพิมพ์เดียวกันเป็นเนื้อทองเหลือง โดยมีเรือนแก้วเป็นพุ่มพระมหาโพธิ์ มีอักขระขอมจำหลักลงในวงกลีบบัว เบื้องหน้า ๙ เบื้องหลัง ๙ ยอดเรือนแก้วเป็นรูปพระมหามงกุฎ จำนวน ๑๘ องค์ เท่ากับจำนวนปีที่เสด็จอยู่ในสิริราชสมบัติ เพื่อจะทรงพระราชทานเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สำคัญประจำพระอารามต่างๆ แต่ยังไม่ทันพระราชทาน พระองค์ก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำช่างทำการกะไหล่ทองคำ ทั้ง ๑๘ องค์ให้แล้วเสร็จ และพระราชทานไปตามวัดคณะธรรมยุติตามพระราชประสงค์ของพระบรมราชชนก

พระนิรันตราย ประจำวัดต่างๆ

๑. วัดราชาธิวาส ๒. วัดบวรนิเวศวิหาร ๓. วัดเทพศิรินทราวาส ๔. วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม (รัชกาลที่ ๕ พระราชทานเป็นลำดับที่ ๑๔) ๕. วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ๖. วัดบรมนิวาส ๗. วัดมกุฏกษัตริยาราม ๘. วัดโสมนัสวิหาร ๙. วัดบูรณศิริมาตยาราม ๑๐. วัดราชผาติการาม ๑๑. วัดปทุมวนาราม ๑๒. วัดสัมพันธวงศ์ ๑๓. วัดนิเวศน์ธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๔. วัดเสนาสนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๕. วัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี ๑๖. วัดยุคันธราวาส จังหวัดนนทบุรี ๑๗. วัดบุปผาราม ๑๘. วัดเครือวัลย์

ต่อมาปีพุทธศักราช ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงมีพระราชปรารภว่า เสวยราชย์มาเท่ากับรัชกาลที่ ๒ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ช่างหล่อพระพุทธรูปนั่งสมาธิกาไหล่ทอง รวม ๑๖ องค์ ขนานนามว่า "พระนิโรคนันตราย" มีรูปขนาดแปลงเป็นมนุษย์ เชิญฉัตรกันพระรูปหนึ่งเชิญพัดโบกรูปหนึ่ง อยู่สองข้างข้างละรูป ถวายพระมหานิกาย ๑๕ องค์ เก็บไว้กับ พระนิรันตรายในพระบรมมหาราชวังองค์หนึ่ง และประดิษฐาน ณ หอพระสุลาลัยพิमानพระบรมมหาราชวัง จนบัดนี้

พระพุทธมณีรัตนปฐุมิการ (พระแก้วมรกตน้อย)

ประวัติ

พระแก้วมรกตน้อย หรือพระแก้วประจำรัชกาลที่ ๖ ลักษณะศิลปะ ศิลปะรัตนโกสินทร์ ปางมารวิชัย ขัดสมาธิเพชร ฐานพระพุทธรูปจำหลัก กลีบบัวคว่ำบัวหงาย มีเกสรบัวประดับใต้ฐานจารึกว่า "FABERGE 1914"

พระพุทธรูปนี้ประดิษฐานบนฐานไม้จำหลัก ปิดทองเลียนแบบ พระแท่นมิ่งมงคลลาบตร มีบัลลังก์ประดับด้วยมกร สิงห์ และคชสาร

เบื้องหลังมีพระปรมาภิไธยย่อ วปร. เหนือองค์พระพุทธรูปมีเศวตฉัตร ๙ ชั้นกางกั้น วัสดุหินหยกสีเขียวเข้ม (Nephrite) หนักตักกว้าง ๙.๒ นิ้ว สูง ๑๔.๔ นิ้ว

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ พระองค์มีพระราชดำริว่า พระราชวังดุสิต เป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์อีกแห่งหนึ่ง สมควรจะมีพระพุทธรูปเพื่อทรงสักการบูชา เป็นเครื่องเชิดชูพระเกียรติคุณ ในฐานะที่ทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภก ดังเช่น พระพุทธมหายานมณีรัตนปฐุมิการที่ประดิษฐานในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อสมเด็จพระเจ้าอนงยาเธอ เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลก-ประชานาถ เสด็จทวีปยุโรปในปีพุทธศักราช ๒๔๕๔

จึงมีดำรัสสั่งให้หาแก้วมรกตขนาดใหญ่ พร้อมช่างฝีมือดี เพื่อสร้างพระพุทธรูปด้วย สมเด็จพระเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ทรงเสาะหา หินหยกสีเขียวได้ในรัสเซีย และโปรดให้ปีเตอร์ คาร์ลฟาแบร์เซ่ เจ้าของร้าน เครื่องทองประจำราชสำนักรัสเซีย เป็นผู้สร้างแล้วเสร็จเมื่อปี พุทธศักราช ๒๔๕๗ ดังปรากฏเครื่องหมายที่สลักอยู่ใต้ฐานพระพุทธรูป

ในการอัญเชิญพระพุทธรูปหยกสีเขียวจากประเทศรัสเซียมายังประเทศไทย นั้น ประจวบกับเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ ในทวีปยุโรป เป็นอุปสรรคในการจัดส่ง แต่ด้วยเดชพระบารมีทำให้การเดินทางเรียบบร้อยปลอดภัย สามารถอัญเชิญพระพุทธรูปถึงกรุงเทพฯ ได้โดยสวัสดิภาพ ในปีพุทธศักราช ๒๔๕๗

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ถวายพระนามว่า พระพุทธมณีรัตนปฏิมากร (แก้วมรกตน้อย) และโปรดให้ตั้งการพิธีสมโภช และพุทธาภิเษกเป็นพุทธบูชา เพื่อเฉลิมพระราชศรัทธา ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๗ จากนั้นจึงโปรดฯ ให้อัญเชิญพระพุทธมณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกตน้อย) ไปประดิษฐาน ณ หอพระสุลาลัย ในหมู่พระมหามณเฑียร พระบรมมหาราชวัง

พระพุทธมณีรัตนปฏิมากร หรือพระแก้วมรกตน้อย แม้จะนำภาพพระพุทธรูปไทยให้เป็นต้นแบบ แต่เนื่องจากช่างเป็นชาวยุโรป พระพักตร์ขององค์พระจึงละม้ายไปทางฝรั่ง จึงเป็นพระพุทธรูปองค์เดียวในไทยที่พระพักตร์คล้ายฝรั่ง

พระคันธารราษฎร์ (พระปางขอฝน)

ประวัติ

ประวัติพระคันธารราษฎร์ มีกล่าวไว้ในหนังสือพระพุทธรูปสำคัญกรรมศิลปากร ซึ่งจัดพิมพ์เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ กล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้หล่อพระคันธารราษฎร์เมื่อปีเถาะ เบญจศก จ.ศ. ๑๑๔๕ พุทธศักราช ๒๓๒๖

ลักษณะเป็นพระพุทธรูปนั่งขัดสมาธิราบ พระหัตถ์ซ้ายยกเสมอพระอุระในท่ากวั๊ก พระหัตถ์ซ้ายวางหงายบนพระเพลาเป็นกิริยารับน้ำ

พระพักตร์ค่อนข้างกลม พระขนงโก่ง พระเนตรเหลือบต่ำ โดยลงยาสีเหมือนจริง

พระโอษฐ์บางเรียว พระกรรณยาวเกือบจดพระอังสา ขมวดพระเกศาทำเป็นรูปก้นหอย เรียงตลอดถึงพระเมาลี พระรัศมีทำเป็นรูปดอกบัวตูม ครองจีวรห่มเฉียง เปิดพระอังสาขวามีริ้วผ้าที่ด้านหลัง

องค์พระพุทธรูปรองรับด้วยฐานบัวคว่ำ บัวหงาย และฐานสิงห์หน้าตักกว้าง ๕๗.๕๐ เซนติเมตร สูงเฉพาะพระพักตร์ ๖๓.๑๐ เซนติเมตร สูงรวมฐาน ๘๗.๕๐ เซนติเมตร

ลักษณะทั้งหมด เป็นพระราชดำริที่โปรดให้ถ่ายแบบมาจากพระพุทธรูปสมัยโบราณ

เดิมเป็นพระพุทธรูปสำริดลงรักปิดทอง ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้กะไหล่ทอง และติดเพชรเม็ดใหญ่เป็นพระอุณาโลมที่พระนลาฏ

ประดิษฐานอยู่ที่หอพระคันธารราษฎร์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันไม่มีเพชรที่พระนลาฏ ไม่มีบันทึกว่าเพชรเม็ดใหญ่นั้นหายไปเมื่อใด

พระคันธารราษฎร์นี้ เดิมคงประดิษฐานในพระบรมมหาราชวัง จนเมื่อปลายสมัยรัชกาลที่ ๔ ได้โปรดให้บูรณปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และสร้างปูชนียสถานเพิ่มเติม ได้สร้างหอพระคันธารราษฎร์ขึ้นที่มุมระเบียงด้านหน้าพระอุโบสถ เป็นอาคารขนาดเล็กยอดปราศรัย ประดิษฐานพระพุทธรูปและเทวรูปสำคัญ ใช้ในพระราชพิธีพิรุณศาสตร์และพระราชพิธีพืชมงคล ตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ จนถึงรัชกาลปัจจุบัน

ศ.ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์ เขียนไว้ในหนังสือ พระพุทธรูปสำคัญ และ พุทธศิลป์ในดินแดนไทย (สำนักพิมพ์เมืองโบราณ) ว่า รูปแบบใหม่ในการสร้าง พระพุทธรูป ในสมัยรัชกาลที่ ๕ คือพระพุทธรูปที่สร้างใหม่ ตามแนวคิด เหมือนจริง

ตัวอย่างที่สำคัญ คือพระคันธารราษฎร์ (สะกดตามต้นฉบับ) เป็นการ ย้อนกลับไปสร้างตามแบบศิลปะคันธารราษฎร์ (คติที่เชื่อว่าพระพุทธรูปเจ้าเป็น ชาวอินเดีย) กล่าวคือพระคันธารราษฎร์ เป็นพระพุทธรูปที่เลียนแบบมาจาก พระพุทธรูปในสมัยคันธารราษฎร์ของศิลปะอินเดีย

ในยุคที่แรกเริ่มมีการสร้างพระพุทธรูปเป็นครั้งแรก (พุทธศตวรรษที่ ๖ - ๗) ศิลปะคันธารราษฎร์ ได้รูปแบบและแนวคิดในการสร้างรูปเคารพ มาจากศิลปะกรีก-โรมัน ซึ่งมีแนวคิดเรื่องเหมือนจริง เช่น การครองจีวร ที่เป็นริ้วตามธรรมชาติ

พระพุทธรูปแบบคันธารราษฎร์ที่สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๕ สร้างขึ้น หลายองค์เท่าที่พบ ๓ องค์ ประดิษฐานที่หอพระคันธารราษฎร์ ในพระบรมมหาราชวังองค์หนึ่งที่วัดเบญจมบพิตรฯ องค์หนึ่ง และอีกองค์หนึ่งจัดแสดง ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร

พระชัยนารัฐ

ประวัติ

พระชัยนารัฐ เป็นพระพุทธรูปนั่งขัดสมาธิราบ หน้าตักกว้างศอกเศษ พระกรซ้ายวางทอดกับพระเพลา พระหัตถ์ซ้ายถือตาลปัตร แต่มีลักษณะแตกต่างจากพระชัยวัฒน์โดยทั่วไปซึ่งเป็นพระปางมารวิชัย คือแทนที่พระหัตถ์ขวาจะวางที่พระชานุ กลับยกขึ้นมาจับตาลปัตรด้านบน พระชัยองค์นี้เป็นพระหล่อมาแต่โบราณโดยฝีมือช่างชาวล้านนา เจ้าแก้วผู้เป็นเจ้าอุปราชาเมืองนครเชียงใหม่เชิญมาถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๒ อันเป็นปีที่ทรงเจริญพระชนมายุเสมอพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลพระชนมายุสมมงคล และฉลอง

พระปรางค์วัดอรุณราชวรารามกับฉลองพระชัยในคราวเดียวกัน เริ่มการพระราชพิธีในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ถวายน้ำอภิเชษฐพระชัย ทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ทรงติดพระอุมาโลมเพชร และพระสุพรรณบัฏถวายพระนามว่า พระชัยนารัฐ หมายความว่า พระชัยเมืองเชียงใหม่ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐาน ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน และเชิญไปประดิษฐานในมณฑลพิธีเมื่อมีการบำเพ็ญพระราชกุศลต่างๆ แทนพระชัยวัฒน์ประจำรัชกาล เช่น ในการพระราชกุศลราชคฤหมงคลขึ้นตำหนักพญาไท เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๓

ต่อมาในพุทธศักราช ๒๔๕๕ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าอุปราชเมืองนครเชียงใหม่เป็นเจ้าผู้ครองนครสืบต่อจากเจ้าราชบิดา มีราชทินนามว่า เจ้าแก้วนารัฐ พ้องกับพระนามพระชัยที่เชิญมาถวายเมื่อครั้งยังเป็นเจ้าอุปราช

พระชัยนารัฐเป็นพระชัยวัฒน์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด และนับถือกันว่ามีคุณวิเศษเนื่องจากได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุตามแบบพระชัยแต่โบราณ ทั้งยังมีลักษณะที่แตกต่างและมีการประดับตกแต่งที่พิเศษกว่าพระชัยองค์อื่นๆ จึงถือว่าเป็นพระพุทธรูปสำคัญอีกองค์หนึ่งของประเทศไทย

พระพุทธกำเนิดกาสาวพัตร

ประวัติ

พระพุทธกำเนิดกาสาวพัตร พระพุทธรูปสำคัญที่หล่อขึ้นเมื่อครั้งทรงผนวช วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ เป็นพระพุทธรูปสำคัญสมัยสุโขทัย หน้าตักกว้าง ๓๐ นิ้ว สูงจากฐานถึงยอดพระรัศมี ๕๑ นิ้ว ประทับขัดสมาธิราบ แสดงปางมารวิชัยบนฐานปัทมาสน์ที่ประกอบด้วยกลีบบัวคว่ำ บัวหงาย มีเกสรบัวประดับเหนือฐานเขียง ปราศจากลวดลายเครื่องประดับ โดยพุทธลักษณะ พระพักตร์ค่อนข้างกลม พระขนงโก่ง พระเนตรต่งกลีบบัว พระนาสิกโด่ง พระโอษฐ์อมยิ้ม ขมวดพระเกศาค่อนข้างเล็กน้อย พระรัศมีเป็นรูปเปลวไฟแหลม พระพุทธรูปมีพระอังสาใหญ่ บั้นพระองค์เล็ก ครองจีวรห่มเฉียง ปิดพระอังสาชาย มีชายจีวรยาวจรดพระนาภี ปลายเป็นลายเขี้ยวตะขาบ ประดิษฐาน ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน

พระชัย (หลังช้าง)

ประวัติ

พระชัยวัฒน์ประจำรัชกาล เป็นพระพุทธรูปสำคัญซึ่งพระมหากษัตริยาธิราชเจ้า โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมื่อมีการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามราชประเพณีโบราณนั้น

มีพุทธลักษณะพิเศษต่างจากพระพุทธรูปทั่วไป เรียกชื่อสืบมาว่า พระชัย หรือพระชัยวัฒน์ ลักษณะที่ต่างจากพระพุทธรูปอื่นๆ คือ เป็นพระพุทธรูปขนาดย่อม ชัดสมาธิเพชร พระหัตถ์ซ้ายถือพัดยศแทนการวางพระหัตถ์บนพระเพลา พระหัตถ์ขวาทอดบนพระเพลาเกือบจรดพื้น อย่างที่เรียกว่า พระพุทธรูปปางมารวิชัย และมีฉัตร ๕ ชั้นกั้นถวาย

ท่านผู้รู้สันนิษฐานว่า พระชัย น่าจะมีที่มาจากพระพุทธรูปปางมารวิชัย ซึ่งหมายถึงการชนะมาร แต่พระชัยวัฒน์ หมายถึงการชนะอุปสรรค ภัยอันตราย และมีชัยเหนืออริราชศัตรู

ปรากฏหลักฐานครั้งกรุงศรีอยุธยาว่า ได้มีการสร้างพระชัยเป็นพระพุทธรูปสำคัญประจำพระเจ้าแผ่นดินทุกรัชกาล เพื่อทรงสักการะ อัญเชิญประดิษฐานในมณฑลพิธี และเชิญไว้ใกล้ชัตพระองค์ในการเสด็จพระราชดำเนินออกนอก

พระนคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การเสด็จไปราชการ ทำศึกสงคราม หากเสด็จไปโดยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค ปรากฏในตำราการจัดขบวนเสด็จฯ ครั้งกรุงเก่าว่า เชิญพระชัยในเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์บ้าง เรือพระที่นั่งกิงพินแดงบ้าง

สมัยรัตนโกสินทร์มักเชิญพระชัยในเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช ถ้าเสด็จฯ โดยขบวนพระยุหยาตราทางสถลมารค กระบวนช้าง ก็อัญเชิญพระชัยประดิษฐานบนหลังช้าง

แต่เมื่อเสด็จฯ ไปทัพจะเชิญพระชัยห่อผ้าขาว ต่างเครื่องรางไปในกองทัพ เพื่อชัยชนะในการสงคราม จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พระชัยหลังช้าง

ในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อพุทธศักราช ๒๓๒๕ ปรากฏหลักฐานว่า โปรดเกล้าฯ ให้หล่อพระชัย ๒ องค์คู่กัน องค์หนึ่งขนาดใหญ่ องค์เป็นเงิน ฐานสูงเป็นทองคำ มีผ้าทิพย์ เป็นพระชัยประจำรัชกาล เนื่องจากมีขนาดใหญ่ จึงเรียกกันว่า พระชัยใหญ่

อีกองค์หนึ่งเป็นพระชัยเงิน มีขนาดเล็ก เรียกกันว่า พระชัยหลังช้าง และโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระชัยหลังช้างประดิษฐานเป็นพระพุทธรูปในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก คู่กับพระชัยประจำรัชกาล และพระพุทธรูปสำคัญองค์อื่นๆ

ในคราวมีศึกสงครามก็ยังคงรักษาราชประเพณี เชิญพระชัยนำเสด็จฯ สืบมา และยังโปรดให้เชิญพระชัยประจำรัชกาล ทั้ง ๒ องค์ ตั้งในพระแท่นมณฑล เมื่อมีการพระราชพิธีสำคัญของบ้านเมือง เช่น พระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา เนื่องจากเป็นพระพุทธรูปสำคัญยิ่งมาตั้งแต่การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกต้นกรุงรัตนโกสินทร์

ในสมัยต่อมาเมื่อมีการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกแล้ว พระมหากษัตริย์ทุกรัชกาลจึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระชัยวัฒน์ประจำรัชกาลเป็นราชประเพณีสืบมา

พระนากสวาทิเรือนแก้ว

ประวัติ

พระนากสวาทิเรือนแก้วเป็นพระแก้วประจำรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓

พระพุทธรูปศิลปะแบบล้านนารุ่นหลัง ราวพุทธศตวรรษที่ ๒๐ ขนาดหน้าตักกว้าง ๘ เซนติเมตร สูงเฉพาะองค์พระ ๑๑.๘๐ เซนติเมตร

สูงจากฐานถึงยอดฉัตร ๕๒.๕๐ เซนติเมตร สูงจากฐานถึงยอดเรือนแก้ว ๓๒ เซนติเมตร วัสดุหินสีเขียวคล้ายหยก ฐานและฉัตรเป็นทองคำลงยาราชาวดี

พระพุทธรูปประทับนั่งแบบวิราสนะแสดงธยานะมุทราโดยพระหัตถ์ซ้ายซ่อนเหนือพระหัตถ์ซ้าย

พระพุทธรูปมีพระพักตร์ค่อนข้างกลม พระนลาฏกว้าง พระขนงโค้ง พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกโด่งกับทั้งพระโอษฐ์เรียว พระกรรณยาวจรด พระอังสา พระเศียรประดับด้วยครอบพระเศียรประดับด้วยขมวดพระเกศา มีพระเกตุมาลาและพระรัศมีรูปเปลวเพลิงล้วนเป็นทองคำ

องค์พระพุทธรูปครองอุตราสงค์ห่มเฉียงเรียบเปิดพระอังสาขวามีสังฆาฏิซ้อนทับพาดเหนือพระอังสาซ้ายปลายตัดเป็นเส้นตรงยาวจรดพระนาภี อันตราวาสกที่ปรากฏขอบใต้พระนาภีและบริเวณทั้งสองข้าง

แบบพุทธประติมากรรมนูนสูงมีแผ่นเบื้องหลังประทับนั่งเหนือฐานปัทมาสน์ เป็นกลีบบัวคว่ำบัวหงาย ภายในซุ้มเรือนแก้วเป็นกนก ประกอบกับทั้งมีฉัตรทองคำ ๕ ชั้น จลุลายกางกั้นอยู่เบื้องบน ฐานพระพุทธรูปแฉ้นโค้งย่อมุม ๒ ข้าง ประดับด้วยลายแข่งสิงห์

โดยมีผ้าทิพย์ประดับอยู่เบื้องหน้า และมีสุวรรณฉัตร ๓ ชั้น ประดับอยู่ ทั้งสองข้างของซุ้มเรือนแก้ว และเนื่องจากมีซุ้มประกอบจึงมีพระนามว่า พระนากสชาติเรือนแก้ว

หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์

คณะผู้จัดทำ

ประธานที่ปรึกษา

นายฉัตรชัย พรหมเลิศ

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ที่ปรึกษา

นายธนาคม จงจิริระ

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายปวิณ ชำนิประศาสน์

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายบุญธรรม เลิศสุขีเกษม

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายพรพจน์ เพ็ญพาส

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

จัดทำโดย

นางสาวปาณิสรา กาญจนะจิตรา ผู้อำนวยการกองสารนิเทศ สป.
และเจ้าหน้าที่กองสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ขอขอบคุณ

- การไฟฟ้านครหลวง
ที่สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ปกหนังสือ
- โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง
ที่สนับสนุนการจัดพิมพ์รูปเล่ม
- นายศักดิ์ คำ กงบริหารสื่อ ฝ่ายสื่อสารองค์กร
การไฟฟ้านครหลวง ที่ออกแบบปกหนังสือ “กลิ่นมหาดไทย”

เอกสารอ้างอิง

- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. พระนิพนธ์ "ตำนานพระพุทธรูปสำคัญ". พระนคร : กรมศิลปากร, ๒๔๙๖.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, หนังสือที่ระลึกเนื่องในงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๔.
- วัดตุม พระอารามหลวง ตำบลวัดตุม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ประวัติหลวงพ่อสุขสัมฤทธิ์ วัดตุม ประวัติพระมงคลวราจารย์ (หลวงพ่อเชิญ) พ.ศ. ๒๕๖๑. พระนครศรีอยุธยา, ๒๕๖๑.
- สารคดีเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวาระครบ ๒๐๐ ปี วันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ ตอน พระชัยหลังช้าง พระชัยวัฒน์ประจำรัชกาล อำนวยการผลิตโดย คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี <http://www.identity.opm.go.th>

เอกสารอ้างอิงจากเว็บไซต์

- สำนักเลขานุการสมเด็จพระสังฆราช. สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต <https://www.facebook.com/SaggharajaOffice/>
- เว็บไซต์กรมประชาสัมพันธ์ www.prd.go.th
- เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย www.thai.tourismthailand.org
- เว็บไซต์จังหวัดแม่ฮ่องสอน www.maehongson.go.th
- เว็บไซต์จังหวัดอ่างทอง : วัดไชโย วรวิหาร www.angthong.go.th
- เว็บไซต์รัฐบาลไทย www.thaigov.go.th

เอกสารอ้างอิงจากเว็บไซต์

● ท่องจิตกรรมประวัติศาสตร์สามัญชนบนผนัง วัดมหาสมณาราม
ราชวรวิหาร (วัดเขาวัง) จังหวัดเพชรบุรี สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต

www.bloggang.com

● เว็บไซต์ปลั่งจิต <https://palungjit.org>

● เว็บไซต์ศิลปวัฒนธรรม www.silpa-mag.com

● เว็บไซต์วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี <https://th.wikipedia.org>

● เว็บไซต์วัด360 มหัตศจรรย์วัดสวาย/วัดหงส์รัตนาราม ราชวรวิหาร
กรุงเทพฯ www.wat360.com/wathongrattanaram/

● วัดวาอาราม : วัดนวลนรดิศ วรวิหาร กรุงเทพมหานคร
และวัดมหาสมณาราม ราชวรวิหาร (วัดเขาวัง) จังหวัดเพชรบุรี สืบค้นจาก
อินเทอร์เน็ต <https://th-th.facebook.com/pg/glutengear/>

● เว็บไซต์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ www.thairath.co.th

หลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์

พระอุโบสถ

มีจันทับหน้าหลัง หน้าบันลายเทพพนม ก้านชดขนาดใหญ่
ในอดีตเคยเป็นสถานที่ประดิษฐานหลวงพ่อทองสุขสัมฤทธิ์

กสิณมหาดไทย

ที่ระลึกในงานถวายผ้าพระกสิณพระราชทานของกระทรวงมหาดไทย ประจำปี ๒๕๖๑
ณ วัดคูม ตำบลวัดคูม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา